

TÜRKİYE
PSİKİYATRİ
DERNEĞİ

Bülteni

CİLT 21 | SAYI 1 | 2018

Dosya: Psikiyatrinin Sözü: Nerede Başlıyor, Nerede Bitiyor?

- PSİKİYATRİ DÜNYASINDAN
 - *Psikiyatride Güncel*: Eğitimde Bir Başka Pencere Açmak
 - Akşama Görüşelim
 - Bedenselleşmiş Biliş
 - Bipolar Bozukluk ve Dokunduğu Yaşamlar
- ASİSTAN HEKİM KOMİTESİ'NDEN HABERLER
- PSİKİYATRİ ve SANAT
 - Sanatta Terapi, Terapide Sanat
 - *Sanat Psikoterapileri Derneği* ile söyleşi
- TPD BASIN AÇIKLAMALARI
 - Düşünce Suç Değildir

"Şu akıp giden kum seline bak; ne durması var, ne dinlenmesi.
Bak birdenbire nasıl bozuluyor dünya, nasıl atıyor bir başka
dünyanın temelini..."

Mevlana

Merhaba ve Hoşçakalın,

Değerli meslektaşlarım bu sizlere TPD Genel Başkanı sıfatıyla son seslenişim. Geçen hafta sonu yaptığımız Genel Kurul ile birlikte TPD Merkez Yönetim Kurulu değişti. Artık yenilenme zamanı! Yurttaşımız Efes'li Herakleitos'un (M.Ö. 535-475) da söylediği gibi "Değişmeyen tek şey değişimin kendisidir". Bundan bir yıl önce ara genel kurul öncesinde bülten yazdığım yazıda hedeflerimize (ruh sağlığı yasanını çalışmak, mesleğimize ve derneğimize aidiyet duygusunu artırmak, çalışma birimlerimizi güçlendirmek, web sayfamızı düzenlemek, yeterli belgesini etkili kılmak, şube yönetimleri, asistan arkadaşlarla bir araya gelmek) ne kadar yaklaştığımızı sorgulamış ve güven oyu isteğinde bulunmuşum. Seçimsiz genel kurulda da yaptıklarımızı anlatmıştık ve delegelerimiz de sağ olsunlar aklamışlardı bizi.

Göreve geldiklerimizden bu yana iki yıl geçti. Seçilirken verdiğimiz sözleri tutmaya çalıştık. Mesleğimize, meslektaşlarımıza ve halkımıza yönelik politikalar geliştirmeye odaklandığımızı, daha önce üzerinde çalışılarak kapsamlı bir taslak haline getirilmiş olan ruh sağlığı yasanını meclis gündemine getirmeyi hedeflediğimizi yazmıştık. Ruh sağlığı yasa teklifimiz bugün meclis başkanlığında. Bu vesileyle diğer ruh sağlığı çalışanları ile ilişkileri düzenlenmek adına adımlar da attık ve son olarak geçtiğimiz ay YÖK'te "psikoterapist ünvanı" ile ilgili bir çalıştayda da yer aldık. Kamu kurumlarıyla yakın ilişkiler geliştirmeye çalışıyoruz ama, maalesef bakanlığımızın derneğimizi doğrudan muhattap almadığını, daha çok kişilerle politikalar yürütmek çabasında olduğunu üzülerek görmekteyiz. Yine de bu konudaki çabalardan vazgeçmiş değiliz ve çağrılı olduğumuz her toplantıya da katıldık. Öte yandan, uluslararası derneklerle de daha yakın ilişkiler içinde olduğumuzu, Avrupa Tıp Uzmanları Derneği'nde, Avrupa ve Dünya Psikiyatri Derneklerinde ve seçimlerinde etkin biçimde yer aldığımızı söyleyebilirim. Web sitemiz artık daha kullanıcı dostu ve mobil uygulamalarla ulaşılabilir durumda. Sosyal medya hesaplarımızın devrildiğimiz döneme kıyasla 4-5 kat büyüdüğünü ve bunun halkımız için yapageldiğimiz bilgilendirme ve eğitim çalışmalarına büyük katkısı olduğunu söyleyebilirim. Asistan hekim komitesinin yanısıra yeni kurulan Genç Psikiyatristler Grubu, İstanbul Şubemize yeni bir daire alınması, İzmir şubemizin tadilatı, hepsini tamamlayamasa da yeniden başlatılan şube ziyaretleri, düzenlenen sempozyum toplantı ve ulusal kongreler, yeni yayınlarımız, sürdürülen terapi eğitimleri ilk ağızda sayabileceğim faaliyetlerimiz oldu. Bütün bunlar sırasında hatalarımız da olmuştur elbette, ama Einstein'ın da dediği gibi "Hayatında hiç hata yapmamış bir insan hiçbir zaman yeni bir şey denememiş demektir..."

Bu iki yılda daha önce hiç bir TPD yönetiminin tanık olmadığı olağanüstü gelişmelere de tanık olduk. Bir darbe girişimi, iki yıla yaklaşan olağanüstü hal koşulları, KHK'lar ile uzaklaştırılan meslektaşlarımızın maruz kaldıkları zorluklar ve son olarak meslek örgütümüze yönelik linç kampanyası hiç bir dönemde olmayan zorlukları da üst üste getirmiş oldu. Merkez yönetim kurulu olarak zaman zaman mayınlı bir tarladan derneğimizi geçirmeye çalıştığımız duygusunu yaşamadık desem yalan olur. Bir başka tatsız durum da pek çok hocamızı sonsuzluğa uğurlamamızdır. Eski genel başkanlarımızdan Prof.Dr. Savaş Kültür'ün yanı sıra Prof.Dr. Kurban Özüoğlu, Prof.Dr. Ataman Tangör, Prof. Dr. Kemal Aydınalp ve Prof.Dr. Engin Geçtan hocalarımızı kaybettik bu iki yılın içinde. Anıları yolumuza ışık olsun...

Ara genel kurulumuzda Japonların ünlü "İkigai" (İki: hayat, Gai: hedef, amaç) felsefesinden söz etmiş ve merkez yönetim kurulumuzun hedefine ulaşmak için "herhangi bir ihtiyaç ve beklentiyi sahip olmadan sevdiği alanda tutku ve görev bilinciyle" çalıştığını ifade etmişim. Bunu gerçekleştiren ve büyük bir uyumla çalışan merkez ve şube yönetim kurulu üyesi arkadaşlarıma ne kadar teşekkür etsem azdır. "Zor zamanlardan geçiyoruz" demişim ilk bülten yazımda, bitmiş değil; sizleri yeni seçilen yönetim kurulumuzu desteklemeye ve katılımınızı sürdürmeye davet ediyorum Şükrü Erbaş'ın dizeleriyle veda ediyorum: Bizim araladığımız kapıdan girer rüzgâr / O da bir başka gökyüzünün sürgünüdür / Bir yandan bulut taşır köklerimiz / Bir yandan yapılarımızı döker gider...

Sevgiyle, sağlıklı kalın,

Prof. Dr. E. Timuçin Oral
TPD 10. Genel Başkanı

TÜRKİYE
PSIKIYATRI
DERNEĞİ **Bülteni**

ISSN 1308 - 3279

CİLT 21 | SAYI 1 | 2018

Türkiye Psikiyatri Derneği Bülteni
Yılda 2 sayı yayımlanır. Üyelere ücretsiz olarak ulaştırılır.

Türkiye Psikiyatri Derneği adına sahibi
E. Timuçin Oral

Yazı İşleri Müdürü
İ. Tolga Binbay

TPD PETEK Yayıncılık Kurulu
Ömer Aydemir, Adem Bayrakçı,
Tolga Binbay, Hatice Özdemir,
Ekin Sönmez, Ersin Uygun,
Taner Yılmaz

Yazışma ve iletişim adresi:
Tunus Cad. No. 59/5,
Kavaklıdere, Ankara
Tel: 0-312 468 74 97
Fax: 0-312 426 04 53

Bülten ile ilgili iletişim için:
Tolga Binbay
e-posta: tolga.binbay@deu.edu.tr

Kapak Görseli:
Calle Melancolia
Oliuj Samall Zeid, İspanya, 2014

Yayın Hizmetleri
BAYT Ltd. Şti.
Ziya Gökalp Cad. 30/31
Kızılay, Ankara
Tel. 0-312 431 30 62
www.bayt.com.tr

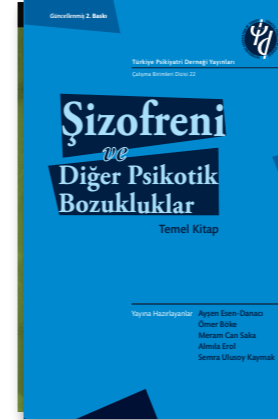
Basım Yeri
Miki Matbaacılık Ltd. Şti.
Matbaacılar Sanayi Sitesi
1516/1 sok. No: 27
Yenimahalle, Ankara
Tel: 0-312 395 21 28

Basım Tarihi: Nisan 2018

Kitaplığınızda psikiyatriye yer açın...

Çocukluktan erişkinliğe süren ve bireysel etkilerinin yanı sıra sosyal ve toplumsal sorunlara da yol açabilen bu nörogelişimsel sorunun tanı ve tedavi edilmesi gittikçe önem kazanmaktadır. Kitap bu süreçte katkı umudu taşımaktadır.

Yayın Hazırlayanlar:
Bengi Semerci, Umur Mert Aksoy
Nisan 2018 (1. baskı)
368 Sayfa

Kitabın tüm ruh sağlığı çalışanları ile hastalarımız için bugüne kadar şizofreni alanında sağlanan gelişmelerden en uygun biçimde yararlanmalarını sağlayacak bir başucu kitabı olması amaçlanmıştır.

Yayın Hazırlayanlar:
Ayşen Esen Danacı, Ömer Bökke, Meram Can Saka, Almıla Erol, Semra Uusoy Kaymak
Nisan 2018 (2. baskı)
704 Sayfa

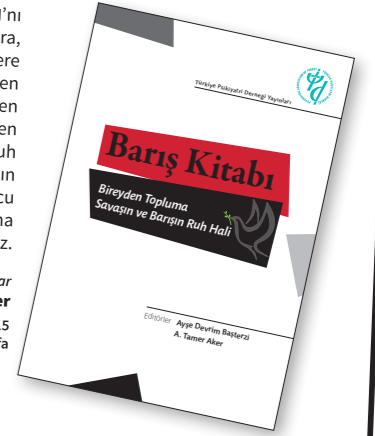
Bilim, etik ve dayanışma

KİTAP VE DERGİ
ÇEVİRİMİ SATIŞI İÇİN
tpdyayin.psikiyatri.org.tr

Kitaplığınızda psikiyatriye yer açın...

Barış Kitabı'ni psikiyatristlerden psikologlara, siyaset bilimcilerden şairlere kadar pek çok farklı disiplinden barış üzerine düşünen, eyleyen isimler hazırladı. Bireyden topluma savaşın ve barışın ruh halini anlamak için. Kitabın barışı arayanların başucu kaynaklarından biri olacağına inanıyoruz.

Yayın hazırlayanlar:
Ayşe Devrim Başterzi, Tamer Aker
Kasım 2015
472 sayfa

Psikoeğitimden adli süreçlere kadar farklı alanlarda "Aile olarak biz ne yapmalıyız, nasıl davranmalıyız?" sorularına yanıt olabilecek, bazı pratik yaklaşımlar sunmaktadır. Şizofreni ve Aile kitabı TPD Şizofreni Çalışma Birimi'nin ortak üretimlerinden bir tanesidir ve yazarların sağlıklı, iyi günler için şizofrenisi olan bireylere ve yakınlarına bir armağanıdır.

Yayın Hazırlayanlar:
Semra Uusoy Kaymak, Haldun Soygür, Ayşen Esen Danacı, Köksal Alptekin
Nisan 2018
92 Sayfa

Bilim, etik ve dayanışma

KİTAP VE DERGİ
ÇEVİRİMİ SATIŞI İÇİN
tpdyayin.psikiyatri.org.tr

Psikiyatrinin Sözü: Nerede başlıyor, nerede bitiyor?

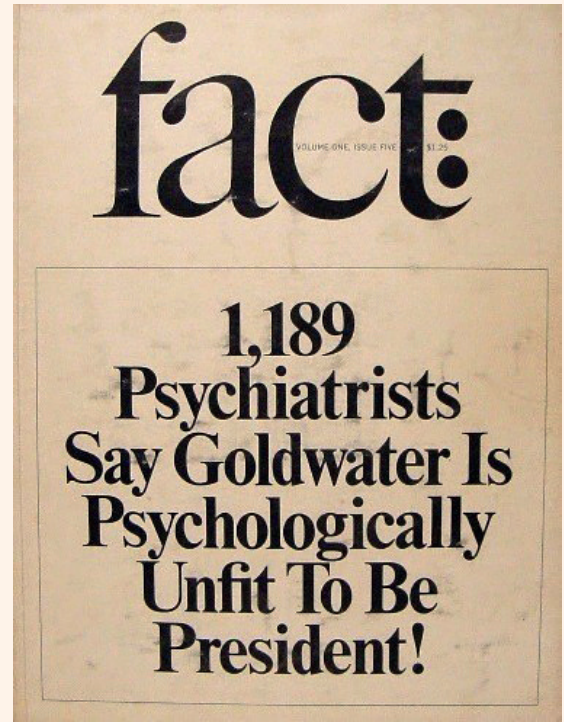
Geçtiğimiz aylarda ABD başkanı Trump'ın akıyla ilgili tartışmalar hem kendi ülkesini hem bütün dünyayı epey meşgul etti. MoCA'dan aldığı otuz puandan, hakkında bir psikiyatrist tarafından yazılmış kitaba kadar çok şey konuşuldu, Amerikan Psikiyatri Birliği'nin Goldwater* kuralını duymayan kalmadı.

Ülkemizin de içinde bulunduğu bölgede savaş ve işgaller devam ederken savaşın bir halk sağlığı sorunu olduğunu ifade eden meslektaşlarımız göz altına alındı. Arkası kesilmeyen istismar skandalları ile toplum sarsılırken bir yandan da önceki sayıda yer verdiğimiz kimyasal hadım tartışmaları tekrar gündeme geldi.

Tüm bu toplumsal olaylar psikiyatryi ne kadar ilgilendiriyor? Psikiyatrinin bu durumlarda söyleyeceği söz yok mu? Varsa, bu söz nerede başlıyor, nerede bitiyor? Bültenin bu sayısında dosya konusu olarak kulağa ilk başta provokatif gelen bu soruları ele aldık.

**Goldwater kuralı: 1968 seçimlerinde ABD başkan adayı Larry Goldwater hakkında Fact dergisinin psikiyatristlere yönelttiği "Barry Goldwater'ın ABD Başkanlığı yapmak için psikolojik olarak uygun olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna yanı olarak bazı psikiyatristlerin "megalomanik olduğu", "psikotik olduğu", "başkanlık yapmak için zihinsel olarak uygun olmadığı" gibi görüşler bildirmesi üzerine yaşanan tartışmalardan sonra Amerikan Psikiyatri Birliği'nin 1973'te hayata geçirdiği etik düzenlemelerinden biri. Herkes tarafından tanınan ya da kendisiyle ilgili basına bilgi vermiş olan biri hakkında psikiyatristlerden görüş istenmesi durumunu*

ele alan düzenleme. Düzenlemede, böyle bir durumda psikiyatristin yetkinliği kapsamında genel bilgiler paylaşabileceği; ancak kendisi muayene etmemiş ve böyle bir açıklama için gerekli onamı almamışsa mesleki görüş bildirmesinin etik dışı olacağı ifade ediliyor.

"Gelenekselleşen" Psikiyatri ve Cinsel Suçlarda Kastrasyon Uygulaması

Doç. Dr. Mehmet Yumru

Özel Terapi Tıp Merkezi, Antalya

Sağlık hizmetlerinin sunumu alanında muhafazakârlaşma son yıllarda giderek artmaktadır. Ankara Tabip Odası 2007–2017 yılları arasını kapsayan dönemde sağlık alanında geleneksel, alternatif ve tamamlayıcı tıp gibi başlıklar altında giderek artan muhafazakârlaşmanın güncesini çıkardı. Bu güncede, dini referanslı çok sayıda uygulamanın nasıl kademeli olarak hayatımıza dâhil edildiği gözler önüne seriliyor (1).

Bu alanda çıkarılan yönetmelik ve gerçekleştirilen kongreler ile tıp alanı bilim dışı uygulamalara giderek daha fazla yelken açmaya devam etmektedir. Meslek örgütlerinden ve Türk Tabipleri Birliği'nden (TTB) görüş alınmadan hazırlanmış yönetmelik taslağının ilk yayınlandığı dönemde, Türkiye Psikiyatri Derneği (TPD) ve çatı meslek örgütümüz TTB aracılığıyla sürecin geleceği noktalar öngörülerek önerilerimizi iletmıştik. Geldiğimiz nokta: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ödemesine giren "geleneksel" yöntemler ve "Cin Hastanesi".

Bilimsel bilgi; gözlem, varsayım ve deneyden oluşan bir süreçten geçerek, standardize ve tekrarlanabilir yöntemlerle üretilir. Bilimsel bilginin, aynı zamanda yanlışlanabilir olması önemli bir diğer özelliğidir. Bu özellik bilimsel bilgiyi inanç ve dogma gibi kavramlardan ayırır. "Geleneksel tıp" adı verilen uygulamalar ise bir yöntem izlemeden, gelenekler, kişisel

deneyim gibi çok çeşitli kaynaklara dayanan bilgileri kullanır. Bu tür bir bilgi genellenemez, dolayısıyla da güvenilir değildir. Elbette bilginin güvenilir olmaması, yanlış olduğu anlamına gelmez; yalnızca uygulamada doğrulukları bilimsel yöntemlerle gösterilinceye kadar kullanılamayacakları anlamına gelir. Çünkü tıbbi uygulamalarda güvenilir olmayan bilgiyi kullanmak, bilimsel anlamda, halk sağlığını kabul edilemez oranda riske atmak anlamına gelir.

Sağlıkta muhafazakârlaşmanın getirdiği “gelenekselleşme”nin psikiyatrye yansımaları beklenildiği gibi diğer branşlara göre daha hızlı ve erken oldu. Mesleki rollerin bulanık olduğu ruh sağlığı alanında artık, üniversite hastanesi acil servisinde din görevlileri ruh sağlığı çalışanları içerisinde yer alabilir hale geldi (2). Daha önceleri “bilim” insanları ya da bakanlık nezdinde karşılık bulmayan bilim dışı uygulamalar, artık bu çevrelerce de dile getirilerek yasal zemine oturtulmaya başlandı. “Hem dinimize hem de geleneğimize göre bekâret kadına sunulan hediyedir” diyen ve erkeği “bakire karısının kilidini açan ilk kişi” olarak tanımlayan “bilimsel” kitaplarımızı yazan ve “eşcinsellik hastalığıdır” diyen bilim insanı psikiyatristlerimiz giderek daha fazla gündemde yer almaya başladı. Bu bilim insanlarının psikiyatri ile inanç arasında biyolojik bağ kurma çabaları ile sağlıkta dönüşüm ve sermaye arasındaki ilişki de ayrıca incelemeye değerdir.

Genel olarak sağlıkta, özel olarak ise ruh sağlığı alanında muhafazakârlaşmanın getirdiği bilimsel bakış açısından uzaklaşma, mesleki sınırların kaybolması ile birlikte koruyucu ruh sağlığı, koruyucu hekimlik gibi önleme dayalı uygulamalar, yerini sağlık alanında tedavi, ekonomik alanda tüketim ve hukuk alanında ceza gibi uygulamalara bırakmaktadır.

Bunun örneklerinden biri cinsel suç işlediği sabit görülen faille uygulanması planlanan kastrasyonudur. “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlardan Hükümlü Olanlara Uygulanacak Tedavi ve Diğer Yükümlülükler Hakkında Yönetmelik”, 26.07.2016 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Yönetmeliğe göre, cinsel taciz başlığında suç işleyen hükümlü ve kişilere, cinsel dürtünün azaltılmasına, denetimine veya yok edilmesine yönelik ayakta veya yatarak, ilaçlı ya da ilaçsız “tedavi” uygulanabilmektedir.

Bu konuda ceza uygulamalarından önce; cinsel suçların önlenmesi, yinelenmelerin önüne geçilmesi ile ilgili uygun yaklaşımın geliştirilmesi, cinsel taciz ve istismara zemin hazırlayan toplumsal değerlere, cinsiyet eşitsizliğine müdahale edilecek kapsamlı politikalar geliştirilmesi, cinsel suçlarla ilgili kamu duyarlılığının artırılması, mağdurun adalet sistemine erişiminin kolaylaştırılması, başvuru, soruşturma ve yargılama aşamalarında yeniden travmatize edilmesini engelleyici, koruyucu tedbirlerin düzenlenmesi, ceza ve yaptırımların belirlenmesi ve uygulamasıyla ilgili, özellikle hafifletici etkiler ve salıverilmelerle tetiklenen, adaletin yerini bulmadığına ilişkin yaygın kaniya neden olan düzenlemelerin gözden

geçirilmesi gibi birden çok koruyucu ve önleyici önlemlerin uygulanması gerekmektedir (3).

Cinsel suçlara yönelik kastrasyon uygulaması, tüm dünyada hukuk ve insan hakları zemininde tartışılmaktadır. Kastrasyon kararı da dâhil olmak üzere her türlü tıbbi girişim, ilgili branştaki uzman hekimlerce düzenlenen sağlık kurulu raporu ve kişinin onam vermesi halinde uygulanabilir.

Kastrasyon bir tıbbi sürecin değil bir yasal sürecin ya da bir ceza sürecinin bir parçası ise hekim bu sürecin içerisinde olmamalıdır. Bu yönetmelikle hekimler bir bakıma ceza veren konuma düşürülmektedir. Ayrıca bilinmektedir ki; cinsel suç işleyen kişilerden az sayıda kişi adli psikiyatri olgusudur.

Tarihsel açıdan bakıldığında ilk kastrasyonun, Mısır’lılarda piramitlerde daha iyi çalışabilmeleri için, cinsellik açısından zihinsel ve fiziksel enerji harcamayan bir sınıf yaratmak amacıyla yapıldığı bilinmektedir. Ayrıca, saraylarda kraliçenin kendini ve saray kadınlarını korumak amacıyla hizmetkâr olarak çalışan kastrasyon uygulanmış erkekler dışında, kastrasyon Ortaçağda kilise korolarında ve operalarda aranan seslere sahip olmak amacıyla (Farinelli’ler) da uygulanmıştır. Yakın tarihte de Nazi Almanyasında yaklaşık 3000 Alman zorunlu cerrahi kastrasyona maruz bırakılmıştır.

Anlaşılan o ki; ruh sağlığı alanında muhafazakârlaşma ve “gelenekselleşen” uygulamalar, yolculuğumuzda bizi geriye doğru götürüyor...

Kaynaklar

1. <http://www.ato.org.tr/files/documents/0647682001499428900.pdf>
2. <http://www.trthaber.com/haber/saglik/acil-servislerde-psikolojik-destek-verilecek-170116.html>
3. <http://www.psikiyatri.org.tr/1376/tpd-gorus-yazisi-cinsel-suclar>

Psikiyatri Gericilik, Muhafazakarlaşma, Çağdışı Cezaların Hukuk Sistemine Eklenmesi ile İlgili Ne Söyleyebilir?

Prof. Dr. Orhan Murat Koçak

Kırıkkale Üniversitesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Kırıkkale

Hukukun kamunun vicdanında onaylanmış, benimsenmiş, bireyin kendini tehdit altında hissetmeyeceği, yaşam, sağlık, eğitim, barınma gibi temel haklarının koruma altında olduğunu bileceği adil kurallar/kanunlar dizgesi olduğu unutulmamalıdır. Bu bağlamda adalet ve kamunun vicdanında onaylanmışlığı bozabilecek her çağdışı, gerici yasa ve uygulama (bu durumda gerçek bir hukuktan söz ediyormayız), doğrudan toplumun huzurunu bozucu etki oluşturacaktır. Suç artacaktır. Böyle bir toplumun dinamikleri çağdaş dünyanın üretkenliğiyle bağdaşmayacağı için bilgi ve ekonomi anlamında gerileme olacaktır. Bilgi ve ekonomi anlamında geri kalmış bir toplumun bireylerinin, doğal olarak, sıklıkla yaşayacakları engellenme ve hayal kırıkları süreci kısır döngüye sokacaktır. Çağdaş avcı toplayıcı toplumları bir tarafa bırakırsak, rahatlıkla entegre olmuş bir dünyadan bahsedebiliriz. Bu dünyanın çağdaş değerlerinden uzak bir düzen, entegre olduğu dünyadan geri kalmışlığın bütün arzularıyla sürekli yüzleşmeyle ilişkili, toplumsal düzeyde aşağılanmışlığı beraberinde getirecektir. Varoluşun temel düzeylerine dair ihtiyaçların karşılanmasında dahi sıkıntı yaşayan bireylerin çatışmaları aşmakta kullanmaya zorlandıkları savunmalar da realitenin daha fazla çarpılmasına neden olacak savunmalar olarak tezahür edebilir. Toplumların zenginliği olan heterojenite böyle bir düzende çatışma zemini haline alabilecektir çünkü hukuktan yoksunluk güven eksikliğine ve güven eksikliği ötekileştirmeye yatkınlığı biçimlendirir.

Psikiyatrinin toplumda gericileşmeyle ilgili ilk yapması gereken kendini yukarıdaki sürecin getirdiği dönüşümden kendini olabildiğince korumasıdır. Çünkü psikiyatrist kültürel bir varlıktır (diğer insanlar gibi). Ve mevcut vasattan azade değildir. Temel hekimlik ilkelerinin yanında psikiyatri pratiğinin olmazsa olmazı olan yansız yüksüz yargısız olmak ve meslek pratiğini bu kurallar çerçevesinde yürütebilmek, psikiyatristin öncelikli görevidir. Bunun dışında toplumsal heterojenitenin getirebileceği gerilim, şiddet ve güvensizliğin yansımalarıyla doğrudan yüzleşen bir meslek alanı olarak bunları minimize edecek uygulamaları topluma ve toplumu yönetenlere göstermek görevidir. Ergenlik çağında biçimlenen şiddete eğilimin oturmuş bir davranış haline gelmesinin önlenmesi için ebeveynler, eğitimciler ve topluma yön verenlere önerilerde bulunmalıdır. Toplumsal gerilimin ve suçun arttığı bir ortamda, mevcut ceza sisteminin tüm kamunun vicdanında onay bulması mümkün olmayacağından, çağdışı uygulamalarla hukuk olmaktan çıkmış yasal düzenin inşasının da

zorlaşacağı ve, psikiyatristin uğraş alanı olan, toplum ve birey ruh sağlığının koruyucu ve tedavi edici hizmetleri sunmakta ciddi zorluklar olarak tezahür edeceğini herkese hatırlatmak da psikiyatristin vazifeleri arasındadır.

Profesyonellik, Politika: Sansür veya Konuşmak mı?

Prof. Dr. Şahika Yüksel

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Emekli Öğretim Üyesi

Profesyonellerin sorumluluğu bilimsel kanıtlara dayalı bilgilerini gerçek yaşam koşullarında uygulamaktır. Depreme dayanıklı ev yaparken, asbestli bir binayı yıkarken, karısına zarar veren bir kocayı evden uzaklaştırmaya temel olabilecek belge verirken de aynı ilke geçerlidir. Ruh sağlığı uygulamaları açısından konuyu gözden geçirdiğimizde; danışanımızı, hastamızı kendi şikayetleri ve hastalıkla ilgili bilimsel olarak kanıtlanmış ilkelerin ışığında tedavimizi düzenleriz. İnsan olarak, ruh sağlığı uzmanı olarak sorumluluğumuz, “etikisi belli olmayan, ne olduğunu bilmediğimiz yaklaşımları” uygulamamaktır. Bu tür uygulamalar sadece ruh sağlığı uzmanı kişi olarak bizim değil mesleğimizin itibarını da bozar. Tek bir hastaya değil mesleğimize de ihanet etmiş oluruz.

Ayrıca, uzmanı olduğumuz alanda bilimsel olanı kamuoyuna açıklamak durumundayız. Örneğin savaş ruh sağlığına kısa ve/veya uzun süreli zarar verir. Bu zarar salt çatışmaya katılan kişileri değil, aynı zamanda sivilleri de etkiler. Bu açıklamalar, meslek örgütümüz ve sessiz kalmayan bireyleri için politik riskleri olan bilimsel bir söylem oluşturuyor.

Böylece, savaş ruh sağlığına zararlı demek, sanki bilimsel değil politik bir söylem oluyor. Bu bilgilendirmeyi, korktuğumuz için veya başka bir nedenle yapmazsak, halktan gerçekleri saklamış olmanın vebalini yüklenmiş oluruz. Suskunluk

Ai Waiwai: Her şey sanattır. Herşey politiktir (*)

aslında politik bir tutumdur. Kısaca, bilgilendirmek veya bilgileri gizlemenin politik ardılları var.

Tanmadığımız, görmediğimiz kişiler için benzer açıklamaları yapabiliyoruz. Bunlara rapor diyoruz. Örneğin, depresyon, Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) şikayetleriyle gelen ve kocası tarafından yıllardır dövüldüğünü ifade eden bir kadına salt ilaç yazmıyoruz. Zararlı ortamdan korunması için epikriz de yazıyoruz; “Şiddete maruz kalan kişilerde görülebilen TSSB ve depresyon tanısı konan Ayşe hanım eşinin yıllardır kendisini dövdüğünü ifade etmektedir. Bu belirtiler, şiddete maruz kalan kişilerde görülür”. Böylece, Ayşe Hanım yasal yollara başvurduğunda (mümkünse koca dayacağına hak veren mazeretler üretmeyen bir hukukçu desteğiyle) zarar veren kocayı evden uzaklaştırma kararı için yardımcı olacak bir belge verilebiliyor. Dahası, her gün Ayşe hanımlar gören biz klinisyenler basın açıklaması yapıyoruz. “Eş şiddeti acıtır, hastalık yapar devam ettiği durumda tedavi için ön koşul şiddetten uzak ortamda yaşamaktır. Şiddet uygulayan kişi koca olduğunda cezadan muaf olamaz”. Ayşe hanımın kocası çok tanınmış bir kişi ise ona rapor verilmeyecek mi? Ali beyin eşi Ayşe’ye rapor verdiğimizde “güçlü koca” “itibarını zedelediğimiz için” bizi tehdit eder diye, Ayşe’nin güvenliğine aldırılmayıp, salt ilaç verip yollayacak mıyız? Bu sessizlik politik bir tutum değil mi?

Alan dışı bir örnek vereyim. Asbestli binaların tedbir alınmadan yıkıldıklarında sağlığa zararlı olduğunu kanıtlanmıştır. Asbestli binayı tedbir almadan yıkmaya kalkan mal sahibi çok güçlü biri ise uzmanlar ne yapacak? Aman Ali bey kızmazın, bana zarar vermesin diye konunun uzmanları susacak mı? Bunun adı etliye sütlüye karışmamak olur.

Trump’ın başkanlık sürecinde Amerikan Psikiyatri Derneği’nde (APA) ve ruh sağlığı uzmanları arasında ruh sağlığı uzmanlarının, başkan adayının tehlikeli olduğu açıklamasını yapması meslek etiği açısından tartışıldı. APA ansızın yeniden mahremiyet konusunda yeniden açıklama yaptı. Farklı düşünen uzmanlar, 2017 Ekim’inde “The Dangerous Case of Donald Trump: 27 Psychiatrists and Mental Health Professionals Assess a President” adlı kitabı yayınladılar. Kitabın “Professions and Politics” bölümünün yazarları Judith Herman ve Bandy X. Lee’ konuyu şu şekilde tartışıyor: “Mesleği kötüye kullanmak ciddi bir sorundur. Doktorlar insan hakları ihlallerinin olduğu sorgulamalara katılmamalıdır. Hipokrat Yemininden beri doktorların hasta mahremiyetine saygısı esastır. Ama aynı zamanda hastanın kendisine/başkasına zarar verme tehlikesi olduğunda durumu bildirmesi zorunludur.

ABD’de seçimin hemen ardından seçilen başkanın mental tutarsızlıkları bizleri kaygıya düşürdü. Bu konuda kaygılarımızı ifade eden bir mektup kaleme alıp meslektaşlara yolladık. Çoğu hayır dedi. Bazıları korkuyordu, bize, hedef olmaktan korkmuyor musunuz dediler. Yaratılan korku ortamının, kişilerin kendilerini sansürlemelerine zemin yarattığının işaretleri verdiler. Psikiyatristlerin politikadan uzak olması gerekir dediler.

Politik ortamda normlar ve kurallar nedir? Norm ve kurallar bizim standartlarımızı belirler ve bizi uygulamada rehber olarak yönlendirir. Biz tıbbi sadece insani nedenlerle kullanabiliriz. Bu nedenle Declaration of Geneva (World Medical Association 2006) ve the American Medical Association (AMA) Principles of Medical Ethics (AMA 2001) ve APA’nın psikiyatristler için yazılmış kodları vardır (APA 2013).

Meslek örgütümüz, psikiyatristlerin, ruhsal hastalıkların nedenleri, belirtileri tedavisi hakkında halkı bilgilendirmesini teşvik eder. Psikiyatristler kamuyu eğitmek için iyi bir eğitim almıştır. Bir gerçekle ilgili olarak, dayanaksız konuşamazlar.”

Psikiyatrinin, uzmanı olduğu alanda genel olarak görüşünü paylaşabileceği konusunda bizden güncel bir örnek verirsek; C. Karatay kardeşinin intiharından antidepresanları sorumlu tutan açıklamalar yapıldı. Bu sorumsuz açıklama nedeniyle bazı hastalarımızın ilaç bırakma riski değerlendirilip antidepresanların çok kişiyi intihardan koruduğunu kamuoyuna açıklandı. Karatay’ın kardeşinden söz edilmedi.

“Meşhurlar tanınmış kişileri diğer vatandaşlardan farklı mı? Goldwater kuralı bizim meşhurlar hakkında karalayıcı açıklama yapma sınırlarımızın altını çizer. Bu aynı zamanda mesleğimizin itibarı ve güvenilirlik algısı için güvencedir. Bu durumda mesleğimizin itibarını bozan bir skandal olmasın diye konulan kural bir skandal yaratır. Bu nedenle, Goldwater kuralının (APA 2017) iki ay önce “yeniden onaylanması”nın sorgulanması gerekir. Yani APA politik baskılardan muaf değil. Eğer profesyoneller, gücü elinde tutan bir kişinin tehlikeli olduğu konusunda kamuoyunu uyarmazsa da güveni onları uyarmayınca da bozulur?”

Biz doktorlar kaygıya düşmek için yeterince işaret gördüğümüz hiç bir durumda sesiz kalmamalıyız. Demokrasilerde başkanlar bir tehlike olarak görüldüğünde vatandaşlarla aynı standartlara uymak durumunda değil mi?”

Sözüm şu ki biz açıklama yapmadığımız zamanda da etkin bir politik tavır takınmış oluyoruz.

Kaynaklar

Ai Waiwai: 2017- 2018 www.sakipsabancimuzesi.org/tr/sayfa/sergiler/ai-weiwei-porselene-dair

American Medical Association. 2001. *AMA Code of Medical Ethics: AMA Principles of Medical Ethics*. www.ama-assn.org/sites/default/files/media-browser/principles-of-medical-ethics.pdf

American Medical Association. 2013. *Principles of Medical Ethics with Annotations Especially Applicable to Psychiatry*. www.psychiatry.org/psychiatrists/practice/ethics

American Psychiatric Association 2017. “APA Remains Committed to Supporting Goldwater Rule.” www.psychiatry.org/news-room/apa-blogs/apa-blog/2017/03/apa-remains-committed-to-supporting-goldwater-rule

Herman JL, Bandy X. Lee 2017. Prologue: Professions and Politics ed: Bandy X. Lee. The dangerous case of Donald Trump : 27 psychiatrists and mental health experts assess a president. New York, N.Y. : St. Martin’s Press

World Medical Association. 2006. *Declaration of Geneva*. www.wma.net/policies-post/wma-declaration-of-geneva/

Psikiyatride Güncel: Eğitimde Bir Başka Pencere Açmak

Ömer Aydemir

Genel Yayın Yönetmeni

Gerek Türkiye Psikiyatri Derneği (TPD) Yeterlilik Kurulunda çalışırken edindiğimiz izlenimlere gerekse forumlarda eğitim olanaklarından uzakta yaşayan meslektaşlarımızın isteklerine yanıt vermek açısından çözüm arayışının bir sonucudur *Psikiyatride Güncel*. *Psikiyatride Güncel* dergisi proje olarak 2010 yılında Simavi Vahip tarafından ortaya atılan ve amacı psikiyatride eğitim açığını gidermek adına güncel temaların tüm ayrıntılarıyla ele alındığı, derleme olmaktan çok, klinisyene rehber olmayı hedeflemiş bir yayındır. Simavi Vahip ilk yayın yönetmeni olmasının ardından, Ömer Aydemir, Timuçin Oral ve Mustafa Sercan yayın yönetmen yardımcılığını üstlenmişlerdir. 2014 yılı itibarıyla Simavi Vahip'in TPD Genel Başkanı seçilmesiyle birlikte Genel Yayın Yönetmeni olarak Ömer Aydemir görev alırken, Yayın Yönetmenleri Timuçin Oral ve Mustafa Sercan görevlerini sürdürmüşler, Yardımcı Yayın Yönetmenleri olarak ise Berna Binnur Kıvırcık Akdede, Artuner Deveci ve Kürşat Altınbaş eklenmiştir. 2016 yılı itibarıyla Timuçin Oral TPD Genel Başkanı olarak seçilince, bu kez Genel Yayın Yönetmenliği görevini Ömer Aydemir ve Mustafa Sercan, Yayın Yönetmenlikleri görevini Berna Binnur Kıvırcık Akdede, Artuner Deveci ve Kürşat Altınbaş sürdürmüşlerdir. En son olarak 2017 yılına geldiğimizde Genel Yayın Yönetmenleri Ömer Aydemir, Simavi Vahip ve Mustafa Sercan, Yayın Yönetmenleri Artuner Deveci ve Kürşat Altınbaş, ve Yardımcı Yayın Yönetmenleri de Aylin Ertekin Yazıcı, Medine Yazıcı Güleş, Pınar Çetinay Aydın, Sedat Batmaz, Özlem Kuman Tunçel, Damla İşman Haznedaroğlu olarak görev almaktadır.

Derginin biçimi çoğu meslektaşımızın yakından bildiği gibi bir konuk yayın yönetmeni ile bir yayın yönetmen yardımcısının bir tema çerçevesinde ortalama sekiz makalenin yer aldığı bir taslak hazırlayıp bu makaleler için bir veya iki yazar seçmeleridir. Ardından yazılar hazırlanıp konuk yayın yönetmeni ve yayın yönetmen yardımcısı tarafından düzeltilmekte ve danışmanlıktan geçirilmektedir. Yılda dört sayı çıkarılması planlanmıştır. Sonrasında iki derginin içeriği izleyen Ulusal Psikiyatri Kongresi'nde ve diğer iki içeriği Klinik Eğitim Sempozyumu'nda tartışmalı biçimde sunulmaktadır. Öyle ki dergi giderek aranan, beklenen bir yayın olmaya, çıktığında hızla tükenen bir eğitim aracı olarak kabul edilmeye başladı. Diğer yandan sunum yapılan kongre/sempozyumlarda en kalabalık oturumlar *Psikiyatride Güncel* oturumları ("Olgular ve Sorularla *Psikiyatride Güncel* Oturumları") oldu.

Dergiyi yayın hayatına sunmadan önce titiz bir ön hazırlık evresi geçirdik. Yayın kuralları, konuk yayın yönetmeni ve

yazar olma etiği ve kuralları, konuları ele alma biçimi, yazıların görünümü, okuyucuya ulaşma biçimi; hepsi titizlikle hazırlandı. Sunumlarla ilgili de bazı ideallerimiz vardı ancak her şey bir anda olmuyor.

İlk sayıdan önce o dönem için geçerli olan TPD Eğitim Üst Kuruluyla bir danışmanlık toplantısı yaptık, fikir alışverişinde bulunduk. Ardından kapsamlı bir anket ile (karşılanmamış) gereksinimi belirledik. Zaten amaç, hedeflerle (karşılanmamış) gereksinimi buluşturmak değil mi? İlk sayıdan itibaren olabildiğince ilkelerimizi sürdürmeyi ve olabilecek en doyurucu içerik ile okuyucuyu buluşturmayı başardık. Bunu rahatça söyleyebiliyorum çünkü satış rakamları ve ilgi mesajları bu güveni veriyor.

Çok sayıda konuk yayın yönetmeninin farklı yoğurt yiyişleriyle, çok sayıda yazarın farklı üslup ve ifadeleriyle hedefimize varmaya çalıştık. Değişik konuları tüm yönleriyle ve tabii ki gündelik uygulamadaki sorunlara ve çözüm önerilerine değinerek okuyucuya ulaştırmaya çalıştık. Temel amacımız her zaman güncel bilgi ve gelişmelerin psikiyatri çalışanlarına hızla ulaşmasının, hizmet alan hastalarımıza yönelik uygulamaların kalitesini yükseltmesinin sağlanmasıdır. Her ne kadar deneyime dayalı bilgilerle donatılmış olsa bile, bilimsel bilgi ve gelişmeler her zaman yazılarda ağırlıklı oldu.

Pek çok sayımız çok hızlı bir biçimde tükendi ve onlara oluşan talep, bir kısmının 'kitaplaştırılması' için TPD Yayıncılık Kuruluyla ortaklaşa çalışmamıza neden oldu. Yani sayısı tükenen dergileri yakında genişletilmiş bir biçimde kitap halinde TPD yayınları arasında bulmak olanaklı olacak.

Her ne kadar şimdiye dek konu seçme konusunda pek zorlanmamış olsak bile, 2017 yılı içinde okuyucu meslektaşlarımızın da bize geri bildirim vermesi ve yeni konular için öneri (ler) getirmesi açısından ikinci büyük anketimizi başlattık. Anketler her zaman yayınların en iyi geri bildirim ve yol göstericisidir. Bu anketlere ne kadar farklı koşullarda çalışan, farklı beklentileri olan okuyucu katılırsa, derginin beklentileri karşılama isabeti de o kadar artacaktır.

Yayın Yönetmeninden Mektup Var!

Yenilenmek iyidir; her değişim, yeni bir heyecan, yeni bir soluk getirir.

Evet, yaklaşık 15 yıldır yayın kurulunda yer aldığım, altı yıldır da yayın yönetmenliğini üstlendiğim *TPD Bülteni*'nden artık ayrılıyorum. *Bülten*, yeni oluşacak TPD Yayıncılık Kurulu ile yoluna devam edecek. Asistanlığında heyecanla katılmıştım, sonraları her sayıya heyecanla katkıda bulundum ve şimdi de umutlu olarak ayrılıyorum.

Bülten'le ilk tanıştığımda Berna abla, Prof. Dr. Berna Uluğ yayının yönetmenliğini yapıyordu. Ve kendisinden, bültene herhangi bir davet almaksızın ilk kez "kitap tanıtımı" gönderen dernek üyesi olduğumu öğrendiğimde hem sevinmişim hem de şaşırmışım. Ben, herkesin yazı gönderdiğini düşünüyordum *Bülten*'e. Asistanlığa yeni başlamıştım ve *Bülten* psikiyatrideki tartışmaları, yurtdışı kongreleri takip ettiğimi kaynakların başında geliyordu (Evet, o zamanlar sosyal medya yoktu; dergi, bülten takip etmek henüz gündemden düşmemişti). *Bülteni* bir şekilde ciddiye almıştım işte. Ve kendi ilgilendiğim konularda bültene yazmaktan da keyif almıştım.

Sonrasında ise Burhanettin abinin, Doç. Dr. Burhanettin Kaya'nın yayın yönetmenliğinde *Bülten* hem içerik olarak hem de ekip olarak genişledi. Her sayıyı geniş bir ekip olarak hazırlamaya başladık. Yazım kuralları oluşturduk. Farklı dosya konuları belirledik. Heyecanla. Bazı sayılar "arşivlik" oldu: "Güç, İktidar ve Travma" dosyası örneğin. Ayrıca *Bülteni* bilimsel yazılara daha fazla açmıştı Burhanettin abi. Ve örneğin psikiyatrik epidemiyoloji dosyası yer almıştı *Bülten*'de.

İklimlerin değişmesiyle birlikte ülke gibi *Bülten* de değişti. 2012'den itibaren yayın yönetmenliğini üstlendim ama *Bülteni* hazırlayan geniş ekip tam da o dönemde farklı hayat telaşlarının içine dalmak zorunda kaldı. Bu nedenle son altı yıl içinde *Bülten* gittikçe daha küçük bir ekip tarafından sırtlanıldı. Belki kişisel editöryal kusurlar da olmuştur ama ben daha çok ülkenin havasına yordum bu daralmayı. Çünkü dünyanın ve Türkiye'nin yeni ikliminde söz söylemek de yazmak da zorlaştı. Örneğin son yıllarda dosya konuları için hep *kötücül başlıklar* belirledik.

Bülten şimdilerde Yayıncılık Kurulu'nun kolektif üretimi ile yürüyor. Yazı ve yayının kurullarındaki daralmayı yayıncılık kurulu kendi içinde aşmaya çalıştı. Ve sanki şimdi başka bir havayı da yakaladı. Bu sayıda da yer verdiğimiz soruşturmalara önümüzdeki bültenlerde sanırım daha fazla rastlayacağız. Ama bu altı yıl içinde Simavi abi, Prof. Dr. Simavi Vahip ile tekrar ve tekrar konuştuğumuz bir başlık ise benim için de eksik kaldı: *Bülteni* mesleki bir platform haline getirmek. *TPD Bülteni* ön açıcı konuların tartışıldığı ve daha fazla merak, heyecan uyandıran bir bültene dönüşemedi. Dönüşmesini isterdim.

Ama kim bilir? Ne demiştim yazının başında: Yenilenmek iyidir. Her yeni ekip, her yeni yayın yönetmeni yeni bir bakış, yeni bir soluk getirir, dergilere, bültenlere, kolektiflere.

Bir taraftan elimden geleni yapmış olmanın rahatlığı bir taraftan da eksik kalanların, eksilenlerin huzursuzluğuyla görevimi devrediyorum. Okuyan, yazı yazan, soran, eleştiren herkese çok teşekkürler. *Bültenin* dizgisini ve basımını yıllardır yapan Turgay Arık'a (Bayt) ise ayrı bir teşekkür göndermek istiyorum. Ve başta Ömer abi, Prof. Dr. Ömer Aydemir olmak üzere TPD Yayıncılık Kurulu'ndaki görevlerimizi birlikte tamamladığımız Taner Yılmaz'a, Adem Bayrakçı'ya da çok teşekkür ediyorum. Devam edecek meslektaşlarımıza ise kolaylıklar diliyorum.

Harflerde, sayfalarda ve matbaada yine buluşmak dileğiyle.

Tolga Binbay

Akşama Görüşelim

Yavuz Ayhan

Türk Psikiyatri Dergisi Yardımcı Yayın Yönetmeni

Ev-iş arası ne kadar sürüyor bilmiyorum, benimki yarım saati buluyor. Herhalde birçoğumuz bu arada sevdiğimiz bir radyo istasyonunu ya da müzik platformunu dinliyoruz. Dolmuşta, serviste olanlarımız bir şeyler okuyor olabilir; metroda, otobüste, metrobüste olanlar kendi yerlerini sağlama almaya çalışırken muhtemelen (biraz da mesleki eğilimle) olan bitemi izliyorlar. Gözünüzde canlandı değil mi? Bakın bir şey daha söyleyeyim: Bazılarınız bu yazıyı okurken içinden bir ses konuşuyor ve yazıyı okuyor olmanıza rağmen bir spike ri dinlermişçesine devam ediyorsunuz. İşte arkadaşlar; podcastlar, ya da *dinletiler*, tam size göre...

Biliyorum zaten dinleyenleriniz var; size yeni bir şeyden bahsetmiyorum. Müzikten teknolojiye, spordan finansa, modadan gastronomiye ilgilendiğimiz birçok konuda geniş içerikli, uzman görüşleriyle bezenmiş dinletiler, kendimizi zenginleştirmek için bize keyifli bir ortam sunuyor. Üstelik dinleme fırsatı yol ile kısıtlı değil; mutfakta, banyoda, sporda, kısaca zihnimizin müsait olduğu her ortamda yeni bir şey öğrenmek mümkün.

Tıp ve bilim alanında da birçok dinleti var. Ders, seminer, konferanslarını yayımlayan üniversiteler, bilimdeki gelişmeleri özetleyen gazeteciler, söyleşi yapan bilimciler, yazılarını tanıtan dergiler ve basımevleri...Psikiyatri ve Nörolojide önde gelen dergiler de dinletiler yoluyla yazılarını okuyuculara tanıtıyorlar: *American Journal of Psychiatry*, *Neurology* gibi dergiler düzenli olarak sayılarında çıkan yazıları okuyucularına duyuruyorlar. *British Journal of Psychiatry*, *Lancet Psychiatry*, *Journal of Neurology*, *Neurosurgery and Psychiatry* gibi dergiler seçilmiş makaleler veya konular üzerinde tartışma ve söyleşiler sunuyorlar. İçinde *Molecular Psychiatry*, *Neuropsychopharmacology*, *Translational Psychiatry*, *Nature Neuroscience* gibi nörobilim içerikli dergiler bulunduran *Nature Publishing Group*, BrainPod ve Neuropod gibi dinletiler ile meraklılara alan ile ilgili güncel bilgiler veriyor ve seçkin yazarlar ile önemli konuları tartışıyorlar. Bence yazılar üzerine yapılan dinletilerin en büyük avantajı dinleyicileri

“ne olup bittiğinden”haberdar etmek. Özellikle dergileri tek tek eline alıp okumayanlarımız için bu tür dinletiler, güncel gelişmelerin farkına varma fırsatı sunuyor.

Derginin yayın yönetmen yardımcısı olarak (Bülten Editörlerine şükranlarımla) belirtmeliyim ki, Türk Psikiyatri Dergisi de 2018 yılında dinletilerin yayımına başladı! Dinletiler her sayı için düzenleniyor, dergideki yazılar tanıtılıyor ve yazarlarla söyleşiler yapılıyor. Söyleşilerin yalnızca yazıların içeriği ile ilgili olmamasını istedik: Uzman yazarlar, araştırma yaptıkları konular ile önemli bilgileri dinleyicilere sunacaklar, konu ile ilgili deneyimlerini ve literatürdeki eksikler ve potansiyel araştırma konuları hakkında fikirlerini paylaşacaklar. Böylece dinleyiciler Dergi’de yayımlanan yazılar hakkında fikir edinmiş ve bir uzman araştırmacının özelleştigi konu hakkında düşüncelerini duymuş olacaklar. 20 dakika için fena değil, ne dersiniz?

Dinleti, Türk Psikiyatri Dergisi’nin 2018’de basılan sayılarında devam edecek, sonrası ilginize bağlı. Okuyucularımız-sizler-dinletilerin yararlı olduğunu düşünürseniz ve yazarlarımız bu projeye destek verirse dinletiler devam edecek. Faydalanacağınıza inanıyor ve önerilerinizi bekliyoruz. Derginin web sitesine bağlanın, akşama görüşelim!

Bedenselleşmiş Biliş

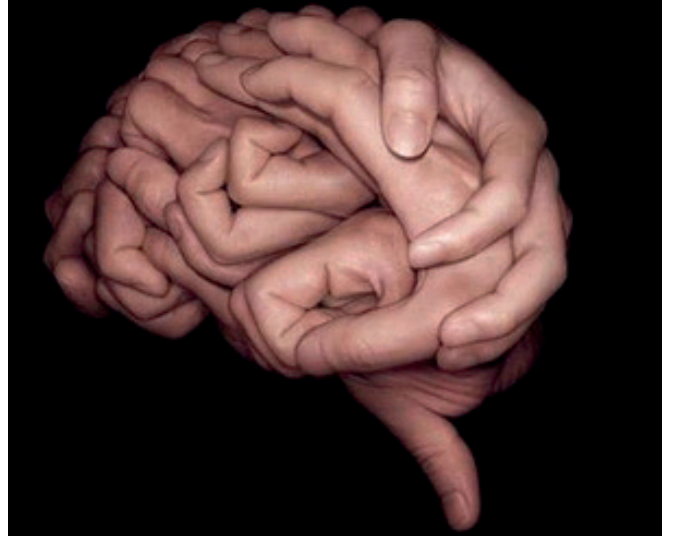
(Embodied Cognition, EC)

Orhan Murat Koçak

Prof. Dr., Kırıkkale Üniversitesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Kırıkkale

Soyut bilişsel süreçlerin santral sinir sisteminde temsil edilişi ile ilgili klasik görüş bu süreçlerin amodal (modalite kavramı bir uyarının bilgi işleme süreçlerinde nasıl tanımlandığını-görsel, işitsel, motor, somatosensorial vs-anlatır) olarak temsil edildiklerini öne sürmekteydi. Buna göre bariz topografik organizasyon gösteren modal sistemlerin görevi girdi ve çıktığı tanımlamaktan öteye geçmiyor ve multimodal alanlar bilişsel süreçleri biçimlendiriyordu. Ancak literatür paralel bir şekilde klasik görüşü yanlışlayan bulgular ve bu bulgularla şekillenen, hepsi de ortak bir noktaya işaret eden, kavramları ortaya koymaya başladı. BU kavramların bazıları (literatürde tanımlandıkları haliyle); grounded cognition, situation models, mental models, mental simulation, simulation theory vs. . Bütün bu kavramlar, bellek, dil, imgesel düşünme, metakognisyon gibi yüksek düzey bilişsel işlevlerin kişi tarafından yürütülmesi sırasında, sinir sisteminin modal duyuşal-motor sistemlerinin, klasik görüşün aksine, aktif olduğunu öne sürmektedirler. Buna da en genel anlamıyla bedenselleşmiş biliş denilmektedir. Yani çiğnemek ya da el sıkışmak fiillerinin (dilsel ifadelerinin) temsilinde çiğnemek (ya da el sıkışmak) eylemini yürütmekle görevli motor ve somatosensorial bölgeler aktif rol alıyorlardır. Ya da sosyal hiyerarşiyle ilgili bir soyutlama sırasında somut olarak nesnenin büyüklüğünü ya da küçüklüğünü kıyaslamamıza olanak veren parietal somatosensorial bölgeler görev almaktadır. Burada amodal asosiasyon alanları daha çok dağınık modal bilginin birbiriyle bağlanması ve yürütülen soyut bilişsel sürecin içsel yapısına (dilsel bir süreçteki gramer, anlam, ses alt bileşenleri gibi) göre organize edilmesi ile ilgili rol oynuyor gözükmektedir. Dahası multimodal asosiasyon alanlarında dahi, daha kaba olmak kaydıyla, bir topografik organizasyon olduğu görülmektedir.

Psikiyatrik hastalıkları kavramak açısından EC'nin yeni ve farklı bir kapı açtığı da gözlenmektedir. Son dönem literatürde sıçrayıcı bir artışla üzerine çalışıldığı gözlenen default

mode network ve dinlenim durumu aktivitesine dair çalışmaların psikiyatriyle örtüşen noktaları (self ve nesne ayrımı, kendilik, varsanların egosintonik doğası vs.) esas olarak EC ve beynin en temel uzaysal bölümlenmişlik hallerinden birisine işaret etmektedir. Buna göre beynin orta hat ve merkez yapıları self/bireyin kendisi/kendi bedeni ile ilişkili temsillerden sorumluyken, laterale-dışarı genişleyen posterior kısmı-kendisine göre-dış dünyayı yakalamak, temsil etmekle görevli gibi durmaktadır. Yine şizofrenide ve obsesif kompulsif bozuklukta EC zemininde yürütülen ve bu hastalıkları bu bağlamda kuramsallaştırmamızın önünü açacak çalışmalar giderek artmaktadır.

Kaynakça

- Barsalou LW (2010), Grounded cognition: past, present, and future. *Top Cogn Sci*, 2 (4): 716–24.
- Pulvermüller F (2013), Semantic embodiment, disembodiment or misembodiment? In search of meaning in modules and neuron circuits. *Brain Lang*, 127 (1): 86–103.

Bipolar Bozukluk ve Dokunduğu Yaşamlar

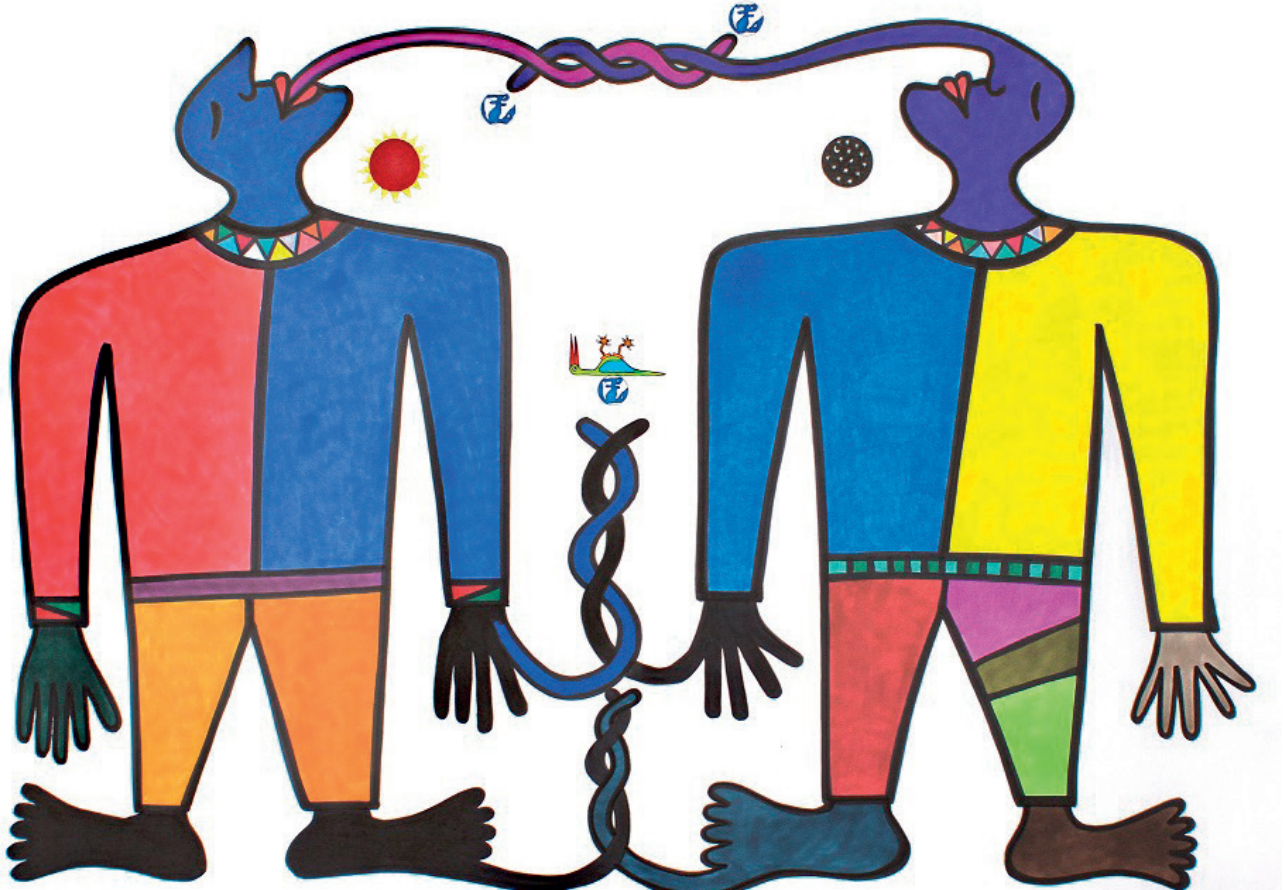
Dünya Bipolar Günü özelinde iki uçlu bir yaşam öyküsü

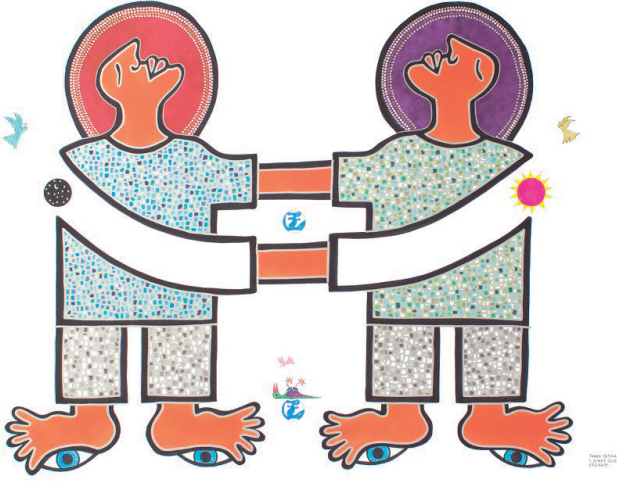
Dünya Bipolar Günü 2015 yılından bu yana ünlü ressam Vincent van Gogh'un doğum günü olan 30 Mart'ta dünyanın her yerinde anılmaktadır. Yılda bir günün Dünya Bipolar Günü olarak anılması ve farkındalık geliştirilmesi fikri Uluslararası Bipolar Bozukluklar Derneği (*International Society for Bipolar Disorders-ISBD*) tarafından ortaya atılmıştır. Vincent van Gogh yaşam öyküsü üzerinden bipolar bozukluktan muzdarip olduğu düşünülen büyük bir sanatçı olup, anısının tüm dünyada ırk, etnik grup, cinsiyet farkı gözetmeksizin eşit oranda görülen ve bireyin yaşamında ciddi yıkıma ve kayıplara yol açabilen bu beyin hastalığı hakkında haberdarlığın artırılmasına yardımcı olacağı düşünülmüştür. Çünkü bipolar bozukluk alnın kara yazısı değildir; çünkü ne kadar erken tanı konursa bipolar bozukluk o kadar kontrol edilebilir; çünkü bipolar bozukluk tedavi edilebilir; çünkü bipolar bozuklukla yaşamak yaşamın kırılıp dökülmesini gerektirmez; çünkü bipolar bozukluk ne kadar iyi tanınır ve ne kadar iyi tanıtılırsa ön yargılarımız o denli yok olur.

Bu sayımızda sizlere kendisi de bipolar bozukluk ile yaşayan, ve yaşama resimleri ile olduğu kadar şiirleriyle de bipolar bozukluk penceresinden bakan ressam **Tamer Ertuna**'nın öyküsünü ve resimlerinden örneklerini sunuyoruz.

Bipolar olmamın küçük yaşlarda başladığını düşünüyorum. Daha ilkokulda dikkat dağınıklığım sebebiyle çok büyük zorluklar yaşamaktaydım. Okumayı öğrenmem pek kolay olmamıştı. Çevremdeki arkadaşlarıma göre çok farklı bir dünyam var idi. Doğaya olan ilgim ve sevgim gitgide daha da büyüyerek bugünlere ulaştı. Lise öğrenimimi bitirene kadar küçük yerlerde yaşamamın avantajlarını elimden geldiğince kullanıyordum. Henüz kirlenmemiş, yok edilmemiş bir

çevre içinde bulunmak benim için büyük bir şanstı. Deniz ve verimli topraklar ile iç içe yaşıyordum. Hatırlıyorum sık sık okuldan kaçıp balık tutmaya gidiyordum. Okul hayatım belki de sadece ailem istediği için sürmekteydi. Doğada rastladığım her şeyi merakla inceliyordum ve mutlu oluyordum. Bu konudaki bilgi ve tecrübelerim benim için son derece değerlidir. Şu anki yaşamımda da bana inanılmaz derecede yardımcı olmaktadır.

Lise çağlarımda harçlığımı rahatça çıkarabildiğim iyi bir balıkçı olmuştum. Her fırsatta denize gidiyordum, yaz mevsimlerinde merak içinde derinlere dalıyordum. Denizin altını üstünden daha iyi bildiğimi rahatça söyleyebilirim.

O dönemlerde şiirler yazmaya ve rock müzik dinlemeye de başlamıştım. Müzik benim için en büyük arkadaş olmuştu. Özellikle King Crimson, Pink Floyd, Genesis, Jethro Tull, Yes gibi bir çok progresive rock gruplarının besteleri, içinde barındırdıkları dönüşümlerle, iniş çıkışlarla beni çok etkilemekteydiler. Müzikal girdaplar beni içine alıp başka bir yerlere götürüyorlardı. . . İşte o girdaplar aslında benim bulunduğum, ruhumun bulunduğu yerlerdi. Bu şimdi de böyledir.

Benim yaşadığım en büyük travma üniversiteyi kazanıp İstanbul'a gelişimdi. Hem hiç sevmediğim bir dalda öğrenim görmekteydim (maliye muhasebe), diğer yandan da bir şirkette muhasebe servisinde çalışmaya başlamıştım. Ayrıca o yılların siyasi çalkantılarından etkilenmemek mümkün değildi. Büyük bir gayretle bir taraftan çalışıp okulumu bitirmiştim ancak hiç mutlu değildim. Ayrı kaldığım doğa beni duraksamadan çağırıyordu. Ailem de İstanbul'a gelip yerleştiğinde gerçekten de çok çaresiz bir duruma düşmüştüm. Çalıştığım şirketlerde olabileceğim en yetkili durumlarda olsam da hiç mutlu olamıyordum. Bu durum benim alkol ile tanışmamı kolaylaştırmıştı. Çok genç yaşta bir evlilik yapmıştım, yaşadığım çalkantılar onu da devam ettirebilmemizi engellemişti.

Şu anda altmış yaşındayım, yirmi beş yaşarımdan sonra büyük dalgalanmalar yaşamaya başladığımı söyleyebilirim. Geçmişe olan büyük bir özlem ile birlikte bazen büyük bir hüznü batıyordum, bazen de kontrol edemediğim büyük bir coşkuyu yaşıyordum. Farklı bir mesleğe yönelmem gerektiğini düşünerek sahafılık yapmaya başlamıştım. İşlerim bir süre iyi gitmişti ancak iniş çıkışlarım o meslekte de beni rahat bırakmamışlardı. Ülkenin içinde bulunduğu şartların da etkisiyle sahafılık mesleğini de bırakıp tekrar muhasebeciliğe geri dönmek zorunda kalmıştım. Bir yuvam ve bir çocuğum vardı, gelir elde etmeliydim. Bu sorumluluk duygusu ile de o dönemde hayat benim için iyice zorlaşmaya başlamıştı. Çeşitli takıntılar, korkular peşimi bırakmıyordu. İşyerime düzenli gidemez işlerimi yapamaz duruma gelmiştim. Alkol problemim vardı.

Bu durumun içinden çıkabilmek için kendi kendime Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'ne gitmem gerektiğini düşündüm. Bu arada iki kez intihar teşebbüsüm olmuştu. Hastane girişimim ile birlikte ilaç tedavileri başlamıştı. K4 bloğunda (duygudurum bozukluğu) üç kez yatarak tedavi görmüştüm. Sanırım lityum tedavisinin bende işe yaramaması bir sorun olmuştu. Yaklaşık on yıl kadar benim için yararlı olan ilacı tespit etmek için uğraş verdikten sonra doktorlarım Figen Karadağ ve Timuçin Oral sayesinde klozapin içeren bir ilaçla tanıştım ve çok olumlu bir etkisini gördüm. Şu anda da temel ilacım aynı şekildedir.

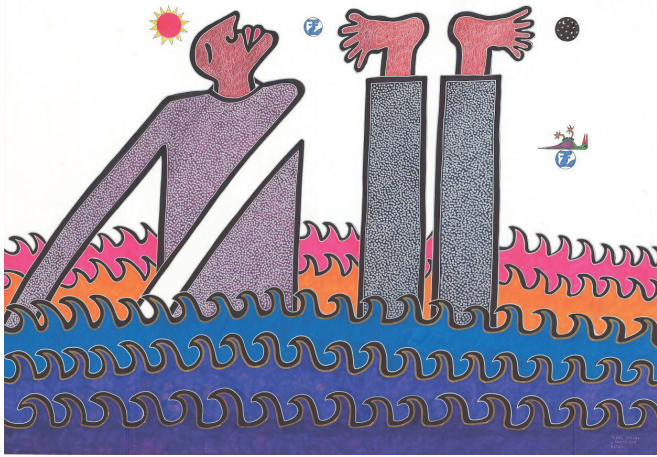
BERRAK SUYA

sıcaktım doğduğumda
emekledim ayağa kalktım
ve günün birinde seni gördüm berrak su
büyüledim
aşık oldum
daha da sıcak oldum
seni sarmak için açtığımda kollarımı
dokunur dokunmaz
sıcaklığımdan değiştin
buhar oldun berrak su
.....

sonra
kimi insanlar yüzünden
her şeye soğudum
sana sarılmak için açtığımda kollarımı
dokunur dokunmaz
soğukluğumdan değiştin
ansızın buza dönüştün berrak su
.....

ben ya çok sıcak
ya da çok soğuk
sen ise
ya buhar
ya da buz
bir türlü ortası olamıyoruz
kavuşabilmemiz için sevgili berrak su

Tamer Ertuna

Kullanmam gereken ilaçların tespit edilmesi çok zorlu bir süreçti. Hayatımı idame ettirebilmem için para kazanmam gerekiyordu ama iş yerlerinde duramıyordum. Mali zorluklar hastalığımı daha da fazla tetikliyordu. Ailemin desteği ile bir miktar da dışarıdan sigorta primi ödeyerek emeklilik hakkımı elde etmiştim. Bu durum beni bir ölçüde rahatlatmıştı. İstanbul'a yakın bir kıyı kasabasına yerleşmiştim. Günlerim dağlarda ve deniz kıyılarında dolaşarak geçiyordu, İstanbul'a geldiğim zamanlarda da tarihi mekanları ziyaret etmekten, sergiler gezmekten hoşlanıyordum. O dönemler yanımda mutlaka not defterleri bulundururdum. Aklıma sürekli şiirler gelirdi ve hemen kaydederdim. Zaman zaman sıkıntılarım tekrarlasa da ek ilaçların da etkisiyle daha sağlıklı bir süreç yaşamaya başlamıştım. Şiirlerimin yanına resimler çiziyordum. Bir arkadaşımın da teşvikiyle resim yapmaya cesaretlenmiştim. Bu durum çok hoşuma gitmişti. İçimde mevcut sisteme karşı başkaldırı ve bu sistemi değiştirmeye yönelik arzular her zaman vardı. Böylece yaşamdan çıkardığım derslerle birlikte duygularım ironik olarak şiirlerime ve resimlerime yansdı. Bunun için uygun bir dil bulmuş ve zenginleştirmeye başlamıştım. Sonunda dışarı sızabileceğim bir delik bulmuştum. Belki de bu konuda bir eğitim almış olsaydım bulmuş olduğum bu dili bu şekilde kullanamayacaktım. Yaşadıklarımın (olumlu-olumsuz) benim sanatımı zenginleştirdiğini düşünüyorum. Tam tabiri ile deliler gibi durmadan resim yapıyordum. Bir şekilde şansım yaver gitti ve zaman içinde yapmakta olduğum resimler farklılıklarıyla dikkat çekerek hayatımın akışı değişti. Sergiler açmaya, sanat çevresinde tanınmaya başladım.

Böylece bipolar olmanın avantajını ve keyfini ilk kez yaşamaktaydım. Resim yapıyordum ve tüm resimlerimde bilinçaltımdan çıkıp gelen şeyler farklı bir şekilde çalışmalarına yansıyor. Duyduğum coşku ve hüznüleri resmedebiliyordum. Çoğu zaman çalışmaya başladığım anda nasıl bir eser çıkacağını bilmeden resim yapmak bana farklı bir heyecan veriyor.

Doğaya olan sevgim ve saygım işlerime her zaman yansımaktadır. Diğer yandan iki ucu içinde barındıran ruhumu ifade edebilmek için tüm çalışmalarım da gece ile gündüzü birlikte

GENE SESSİZLİK

sessizlik kapladı içimi
sessizlik yine
hani hiç bir zaman tanıyamadığım, tanımlayamadığım
nasıl olduğunu, ne olduğunu
hayal bile edemediğim şey var ya
işte o susuverdi yine
sessizlik kapladı, çıt bile yok içimde
öyle ki
ölüm sessizliği bile bir senfoninin coşkulu finali
ya da
büyük savaşlarda silahların ateşlendiği en kızışmış
zamanı gibi kalır bunun yanında
sessizlik kapladı içimi
sessizlik yine

Tamer Ertuna

çizerim. Doğaya yapılan tahribata dikkat çekmek isterim. Bu doğrultuda zaman içinde dünyası üzerinde sırt üstü yatan kuş figürü de oluşmuş ve bu benim resmimi bitirdiğimi gösteren imzam olmuştur.

Şu anda bir kıyı kasabası olan Datça'da yaşamaktayım. Burada mutlu bir evlilik yaptım. Günlerim şiirler yazıp, resim yaparak geçiyor. Datça eşimle birlikte çok mutlu olduğumuz bir yer. En güzeli de tarih ve doğanın içinde bol güneşli bir ortamda yaşamaktayız. Antik Karia yolunu etap etap yürüdüğümüz bir trekking grubumuz var. Bu ortam tabii ki düzenli kullandığım ilaçlarımla birlikte beni hayata sıkı sıkıya bağlamış durumdadır. Şimdiki hedefim geçmişten gelen ve sadece benim çözebildiğim notlarımdan düzenlediğim şiirlerimi bir kitap haline getirmek. Ve tabii ki yeni sergiler açmak.

Ben gerçekten çok büyük zorluklar yaşayarak bugünüme vardım, çok şeyler kaybettim. Ancak doğru tedavi ve doğru insanlarla en sonunda kendimi buldum. Dünyaya bir daha gelsen aynı şeyleri yaşamak ister misin deseler sonucunda bulunduğum yere varacak isem aynı şeyleri tekrar yaşayabilirim derim.

Eğitime Erişimde Sınırları Aşmak

Murat Açar, Koray Başar

Yaygın ve Örgün Eğitim Kurulu

2012 yılının ikinci yarısından itibaren yayımlanmaya başlayan sunumlarla Açık Eğitim Programı Türkiye Psikiyatri Derneği üyelerinin erişimine açık. Çok daha önceden başlayan hazırlıklar, ardı ardına yeni sunumların sayfada yerini almasına neden oldu. Daha önceden planlanan eğitim modüller, gereksinim ve geri bildirimlerle yeniden düzenlenerek Türkiye Psikiyatri Derneği Yaygın ve Örgün Eğitim Kurulu (YÖEK) tarafından eşgüdümü sağlanan çalışma sonucunda tek tek yayıma hazır hale geldiler. Halen 17 modül halinde 152 farklı sunuma erişilebiliyor. Her sunum alanında uzman meslektaşlarımızın gönüllü olarak belirli alanlarda yaptıkları anlatımlar içeriyor. Bu sunumlarda anlatıcının video kaydına slayt gösterisi eşlik ediyor. Açık eğitim sayfasından temel psikiyatri müfredatını içeren bu sunumlar dışındave kongrelerden seçilmiş sunumlara, belirli aralıklarla kurul üyeleri tarafından hazırlanan güncel makale özetlerine, ulaşılabilir.

Sayfanın ilk açılmasından 2018 yılının ilk aylarına kadar yaklaşık 13 bin sunumun üyelerimizce izlenmiş olduğunu biliyoruz. Bu izlenme sayısı bir çok başka açık eğitim uygulamasını imrendirecek boyutta. En çok hangi sunumların izlendiği ile ilgili bir döküm yapıldığında, ilk sırayı askeri psikiyatri uygulamalarıyla ilgili bir sunum alıyor. Bu da güncel gereksinimlere göre çekim programını düzenlemenin karşılığını bulunduğunu düşündürüyor.

Programın ilk planlandığı döneme göre bilişim teknolojisi ve kullanımı ile ilgili değişiklikler de gerçekleşti. Artık internete erişimin önemli bir bölümü masüstü veya dizüstü bilgisayarlar yerine, akıllı telefon ve tabletlerden gerçekleştiğini biliyor, görüyoruz. Giderek evde, hastanede olmadığımızda da, hareket halinde yolda olduğumuzda ya da başka bir nedenle bekleyiş halindeyken internete bu cihazlardan ulaşmak yaygın bir alışkanlık haline alıyor. Son yıllarda YÖEK de Açık Eğitim programını bu değişime uygun şekilde düzenleme çabası içerisine girdi.

Çok yakında açık eğitim destek programına meslektaşlarımız cep telefonlarından ulaşabilecek. Böylece evde veya hastanede bulunma zorunluluğu olmadan doğru bilgiye erişim çok daha rahat olacak! Bu önemli adımı atmadan önce, sayfada mevcut tüm sunumları baştan kontrol etmeyi, farkına

AÇIK EĞİTİM | Türkiye Psikiyatri Derneği
DESTEK PROGRAMI | Sürekli Mesleki Gelişim Sitesi

ÇOK YAKINDA MOBİL UYGULAMADA!

Türkiye Psikiyatri Derneği Yaygın ve Örgün Eğitim Kurulu'nun (YÖEK) çalışmalarıyla alanında uzman meslektaşlarımızca hazırlanan modüller ve kongrelerden sunumlar ile kilometre taşı ve güncel makalelerin özetlerini içeren açık eğitim destek programına meslektaşlarımız çok yakında cep telefonlarından ulaşabilecek.

Böylece evde veya hastanede bulunma zorunluluğu olmadan doğru bilgiye erişim çok daha rahat olacak!

Şimdi TPD mobil uygulamasını cep telefonunuza indirin ve güncellemeleri takip edin!

varılmamış aksaklık ve eksikleri gidermeyi kararlaştırdık. Karşılaştığımız kimi teknik sorunların üstesinden gelmek üzere çekimleri ve internetten yayımı gerçekleştiren ekip-lerle çalıştık. Sunum biçim ve içeriğiyle ilgili düzeltilmesi gereken konularda başta YÖEK üyeleri olmak üzere meslektaşlarımızla çaba sarf ettik.

Önümüzdeki dönem modüllerin telefonda erişilebilir formlarını mobil siteye birer birer eklemeye başlayacağız. Değişimin gerisinde kalmamak için şimdi TPD mobil uygulamasını cep telefonunuza indirin ve güncellemeleri takip edin!

**Birinci Sınıf Delilik:
Liderlik ile Akıl Hastalıkları
Arasındaki Bağlantılar**
(A First-Rate Madness)
Nassir Ghaemi

Çev. Yavuz Alogan
İthaki Yayınları, 2016

Delilik: Sizinkisi Kaçınıcı Sınıf?

Ekin Sönmez

Uzm. Dr., Zonguldak Çaycuma Devlet Hastanesi

Günümüzde tam da, politik beyanatlarından ya da 'tivit' lerinden takip ettiğimiz, günlerini hamburger yiyerek ve televizyon izleyerek geçirdiği herkesin malumu ABD'nin sansasyonel başkanı Donald Trump'un akıl sağlığı hakkında sözler söylemenin caiz olup olmadığı konuşulurken, Nassir Ghaemi'nin "Birinci Sınıf Delilik" kitabı aslında psikiyatrinin söyleyebileceği çok şey olduğunu gösteriyor.

Prof. Ghaemi göçmen bir psikiyatrist, ABD'de Harvard ve Tufts Üniversiteleri'nde duygudurum bozuklukları uzmanı olarak çalışıyor. Ruh sağlığını nasıl tanımladığımız üzerine, özellikle de "biyopsikososyal model"i nasıl ele aldığımız üzerine tartışmalar yürüten oldukça aktif bir akademisyen; felsefe, tarih, etik gibi ilgi alanlarını bir araya getirdiği eklektik bir yaklaşımı var. Kitabıninsa bir "psikotarih" kitabı olduğunu belirtiyor, tarihsel bazı kişiliklerin, liderlerin, ünlü iş adamlarının, askerlerin ruhsal hastalıklarının izini sürüyor.

Ghaemi'nin iddiası, ruhsal hastalıklar-özellikle bipolar duygudurum bozukluğu ve siklotimi-ile ilişkili bulunan bu özellikler düşünüldüğünde, kriz anlarında birtakım liderlerin öne çıkmasının çok da tesadüfi olmadığı. Bahsettiği kişilere ait özellikleri kitapta dört başlıkta topluyor: Yaratıcılık, Gerçekçilik, Empati ve Esneklik.

"Akıl sağlığının ters yasası (inverse law of insanity)" olarak açıkladığı ikiliğe göre, "dünyamız karmaşaya sürüklendiğinde işlevlerini en iyi şekilde yerine getirenler", Ghaemi'nin tabiriyle "zihinsel bakımdan hasta olan insanlar". Dünyamızın karmaşaya sürüklenmesinin nedenleri bu kitabın konusu değil ve çok daha farklı bir çalışmayı gerektirir elbette.

Ayrıca bahsi geçen liderlerin (Churchill'den Gandhi'ye ve Hitler'e geniş bir yelpaze) işlevselliği de dönemlerinin ve günümüzün ölçütlerine göre tartışılır diye düşünüyorum. Fakat Ghaemi aile öyküleri, eş ve arkadaşların tanıklıkları, belirtiler, seyir ve tedavi yanıtlarını da kapsayan ayrıntılı yaşam öyküleri üzerinden, herkesin gözü önündeki bazı kişilerin ruhsal durumlarına dair fikir yürütmenin mümkün olabileceğini ortaya koyuyor. Üstelik de bireylerin sosyal medya ve benzeri mecralarda iç dünyalarını bu kadar açık sunmadıkları zamanlardan derlenen bilgiler ile.

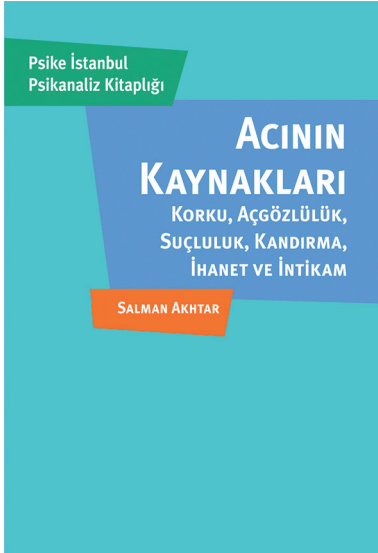
Konunun inceliği nedeniyle Ghaemi'nin kitabına koyduğu bazı rezervler var. Öte yandan, ABD gazetelerinde yazdığı pek çok makalede ve kitapta vurguladığı gibi, Birinci Sınıf Delilik'te yer verdiği liderler ve onlarla ilgili her bir bölümde öne sürdüğü ruhsal tanımlar için yeterli kanıt bulunduğunu düşünüyor. Hatta geçmiş yıllardaki liderlerin ruhsal durumunu analiz etmenin, birer olgu olarak tanılandırmanın, güncel liderlere göre daha geçerli olacağını; zamanla hem kanıtların arttığını hem de inceleyen gözlerin yaşayan liderlere göre olduğundan daha tarafsız bakabileceğini öne sürüyor. Blair ve Bush gibi halen hayatta olan figürlere verdiği yerde de, olgulara benzer bir yöntemle bakıyor.

Öte yandan Ghaemi'nin atladığını düşündüğüm önemli bir nokta var: Tarihe rengini çalmış bu önemli figürlerin bize gösterdikleri, birtakım ruhsal hastalıkların davranışlarını, kritik anlardaki kararlarını, dürtüselliklerini etkilemiş olması kadar, birer unsuru oldukları tarihsel bağlamın da eğilimlerini belirliyor olması. Neville Chamberlain'in ağırbaşlılığı ile Churchill'in fevri hareketlerinin politik izdüşümü, her ikisinin de İkinci Dünya Savaşı esnasında başat emperyalist güçlerinden biri olan İngiltere'nin temsilcileri olduğu göz önünde bulundurulmadan yorumlanamaz. Eh, herhalde bunu gün boyu hamburger yiyen ve sosyal medyadan bakan kovan ABD başkanı için de düşünmek, lideri ve o tarihsel kesitte liderlik ettiği toplumu birlikte değerlendirmek gerek. Bu noktada, tarih ve psikotarih meraklısı okuyucuya bir tavsiye de Rus Marksisti Plehanov'un Tarihte Bireyin Rolü Üzerine (Yazılama Yayınları, 2014) ve İletişim Yayınları'ndan yeni baskısı 2018'de çıkan yirminci yüzyılın en önemli tarihçilerinden E. H. Carr'ın Tarih Nedir adlı kitapları olacaktır.

Ve bir diğer tartışmalı boyut da şu: "Akıl sağlığının ters yasası"ni, uzun vadede işlevselliği olumsuz etkilediğimiz bazı bozuklukları edebileştirmek, "romantize etmek" için kullanmak bedeli ağır yanılgılara götürülebilir. Ghaemi, bu yasaya yöneltelen eleştirileri psikiyatrideki stigmaların bir yansıması olarak değerlendirse de, kitabı profesyoneller dışındaki okuyuculara önerirken bu nüansın hatırlatılması gerekiyor.

Kitabın itinalı çevirisini pek çok siyasi içerikli kitabı da Türkçeye kazandırmış olan-hatta esasen çevirmenlik deneyimi bu alandan gelen-Yavuz Alogan yapmış. Yine de terminolojik olarak bir uzmanın katkısı ile daha iyi olabilirdi.

Böyle bir kitabın çoktan dördüncü baskısını yapmış olduğu düşünüldüğünde, psikiyatrinin ve bu mesleğin mensubu olarak bizlerin toplumda olan bitene dair söyleyecek sözü hep olacak gibi görünüyor.

Acının Kaynakları Korku, Açgözlülük, Suçluluk, Kandırma, İhanet ve İntikam

(*SOURCES OF SUFFERING Fear, Greed, Guilt, Deception, Betrayal, and Revenge*)

Salman AKHTAR

Çev. Elif OKAN GEZMİŞ
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Yayınları 2017

Acının Kaynakları Korku, Açgözlülük, Suçluluk, Kandırma, İhanet ve İntikam

Taner Yılmaz

Uzm. Dr., Psikiyatrist, Bilgi Üniversitesi, Fransız Lape Hastanesi

Anlaşıldığını hissetmek tedavi ilişkisinde şüphesiz en önemli faktörlerden biridir. Bu durum bazı hastalarda o kadar önemli bir temadır ki daha ilk cümlelerinden itibaren yönelttikleri sorular ile adeta anlaşılacaklarına ilişkin garanti isterler. "Psikiyatristin/terapistin kaç yaşında olduğu, evli olup olmadığı, bir çocuğu olup olmadığı, nereli olduğu" gibi birçok sorunun altında yatan motivasyonlardan biri de budur. Aslında bir yandan sorulan "Acaba psikiyatristin/terapistin onu anlayacak biçimde benzer bir yaşantısı olmuş mudur? Acaba "o hissi" bilir mi?" sorulardır.

Klinikte karşımızda gördüğümüz insanların birçoğunu bize getiren sebep acı çekmeleridir. Acıyı paylaşmak sadece klinikte değil sosyal hayatta da önemli bir temadır. Bu da insani bir bağ kurma konusundaki öneminden gelir. Psikiyatri kliniği için sık duyduğumuz tanımlamalardan birinin "dert dinlemek" olması da boşuna değil sanırım. Bu tanımlama klinisyenden; insanın derdini-acısını duyabilmek, dinleyebilmek, buna katlanabilmek ve işleyebilmek gibi beceriler beklendiğine işaret etmiyor mu?

Buraya kadar söylediklerim zihnimde psikiyatrye dair oldukça temel kavramlardı. Yani bunlara aslında oldukça aşına olduğumu düşünüyordum. Ancak bana aşına gelen bu kavramları Salman AKHTAR'ın kitabıyla birlikte daha derin bir boyutu ile düşündüğümü ve yeni yanlar gördüğümü farkettim. Bu biraz, duyguları dinlemek ile onları listelemek arasındaki fark gibiydi.

İnsanın derdini, acısını dinlerken kafamızdan tanı kriterleri ya da formülasyonlar geçirmemek mümkün değil sanırım. Pratik sebeplerle günlük rutinimizde "pratik olma" zorlaması da dinlediğimizi ve duyduklarımızı şüphesiz etkiliyor. (Psikanaliz ile psikiyatri pratiğinde en çok farklılaşan yanlardan birinin bu dinleme pratiği olduğunu düşünüyorum.) Bunun çeşitli sebeplerinin tartışmasını başka zamana bırakarak kitabın anlaşılma hissini yaratma konusundaki katkısına dönelim.

Acıyı çeşitli biçimleriyle kategoriler içinde tarif eden kitap okuyucuya bunları tanımlamakla kalmıyor klinik örneklerle oldukça açık ve anlaşılır biçimde aktarıyor. Kitabın özellikle terapiye ilgili ve alanda yeni olan psikiyatristler/terapistler başta olmak üzere klinisyenler için vaka örnekleriyle zenginleştirici olduğunu vurgulamak isterim. Sadece teorik bir çözümleme ile kalmayan kitabın klinikte uygulamak üzere yönlendirici ipuçları taşıması sanırım en değerli katkısı olacaktır. Ayrıca psikanaliz ya da psikoterapi yapmasa da psikiyatristler için hastanın acısını anlamak ve ona anlaşıldığını hissettirmek konusunda katkısının çok değerli olacağını düşünüyorum.

Bazen depresyonun semptomu, bazen bir hastalık atağını tetikleyen stresör olan "acı" yı sadece bir semptom olarak taramanın dışında ne kadar duyabiliyoruz? Acılar arasında bir fark var mıdır? Neye benzerler? Nasıl tarif edilirler? gibi birçok soruyu aklımıza getirmesi bile klinisyenlik için paha biçilmez önemdedir. Kitabın örneklerinden ve önermelerinden sadece acı değil genel olarak duygular üzerine daha derinlemesine bir düşünme için yararlanmak mümkün. Bu yanı ile muayene süreleri kısıtlanan psikiyatristlere katkısının daha fazla olabileceğini ve anlaşılma hissini hastaya aktarılmasını kolaylaştıracağını düşünüyorum.

Akhtar bu kitabı ile acı başta olmak üzere duygular üzerine akıcı bir dille yazılmış ve kolay takip edilen bir okuma sunuyor. Bunu da sadece teorik değerlendirme ile bırakmayıp vaka örnekleri aracılığıyla klinik yansımalarına yer vermesi kitabı ayrıca değerli kılan yanlarından.

HALK İÇİN PSİKOTERAPİ
İlerici Bir Psikanalize
Doğru
 (PSYCHOTHERAPY FOR
 PEOPLE)
Lewis ARON, Karen STARR

Çev. Elif OKAN GEZMİŞ
 İstanbul Bilgi Üniversitesi
 Yayınları 2017

Halk için Psikoterapi | İlerici Bir Psikanalize Doğru

Taner Yılmaz

Uzm. Dr, Psikiyatrist, Bilgi Üniversitesi, Fransız Lape Hastanesi

Psikanalizin gerek öğrenme gerekse uygulanma açısından "elit bir kesime hitap eden" bir imaj çizmiş olduğunu söyleyebiliriz. Kuram ve uygulama şartları da elbette bu imajın belirleyicilerindedir. Bunun yanı sıra psikoterapiyi psikanalizden ayıran dualistik bir yaklaşımın da aynı imaja katkısından söz edilebilir. Çizilen bu imaj ile kitaba adını veren "halk için psikoterapi" ifadesi arasındaki açı ise kitabın esas meselesi.

Halk için psikoterapi Sigmund Freud'un kendi hedefi olduğu halde psikanalizin kurulduğu şartlar onu bu kadar yaygın biçimde uygulanabilirliğe uygun şekillendirmemişti. Halbuki kurucularının aklından geçen sağlık sistemi tarafından herkes için sağlanan bir hizmetti. Aslına bakılırsa bu hayalin hiç gerçekleşmediği söylenemez. Psikanaliz kurulduğunda psikiyatri için temel paradigma olmuştu. Sağlık sigortalarınca büyük oranda geri ödeme kabulü ile hayata da geçirilmişti. Taa ki İkinci Dünya Savaşı sonrasında Amerika'da psikanalizin yaygınlaşmasına kadar.

Psikanaliz daha en başından sadece bir tedavi olarak düşünülmemiş, sosyal aktivizm rolü de en az tedavi aracı olması kadar önemsenmişti. Nihayetinde insanlık tarihinde insanı anlamaya yönelik o güne kadar söylenmemiş bir şey söylemekteydi. Freud'un kendisinin de farkında olduğu bu sarsıcı etki insanın aslında kendini bildiği (daha doğrusu kendini sandığı) gibi olmayabileceği; hatta akıl (bilinç) ile kendi eylemlerinin bazılarının nedenlerini anlayamayabileceği gibi devrimsel bir söylem olmasındaydı.

Her yeni kurulan disiplin gibi psikanalizin de ayaklarını yere sağlam basmak üzere kendi çatısını kurma çabasına girmesi şaşırtıcı değildi. Hele ki böyle sarsıcı söylemlerle gelen bir disiplin için bu çatı-çerçeve sağlam olmalı; şibboleitlerini tanımayanlara karşı kendini korumalıydı. Kitap psikanalizin kuruluşu sırasında bu koruyucu çerçevenin nasıl şekillendiğini anlatırken bu şekillenmeyi de analize tabi tutuyor. Editörün önsözde dediği gibi buna "psikanalizin psikanalizi" diyebiliriz.

Kitap hacimli görünmesine karşın ilginizi çeken bölümleri ayrı ayrı okumaya olanak veren biçimde yapılandırılmış. Ayrıca hem yazarların hem de çevirmenin gayretleri ile oldukça akıcı bir dilde neşredildiğini de belirtmek gerekir. Kitabın bölüm başlıklarına şöyle bir göz atarsanız sizlerde de merak uyandıracığına eminim.-Bir psikiyatri paradigması olarak-psikanalizin ortaya çıkarken nasıl şekillendiğini ve nelerden etkilendiğini; "konservatif" sayılabilecek bazı yazarlarını nasıl kazandığını ve bunların günümüz ihtiyaçlarıyla nasıl okuyabileceğimizi bu kitapta eleştirel bir yaklaşım ile görmek mümkün. Psikanaliz ve psikoterapiyi (ve aralarındaki ilişkiyi) daha iyi anlamamıza yardımcı olan tüm bu eleştiri ve karşılaştırmaları yazarların oldukça prestijli kurumlardan psikanalistler olduklarını da vurgulamadan geçmeyelim.

Eleştirel bir gözden, detaylı, içindeki "dedikodular" ile bir o kadar akıcı olan kitap; hem psikanalizi kuruluşu itibarıyla anlamamızı hem de terapi-psikanaliz ilişkisi ve halk için psikoterapi konularında nasıl gelişmeler sağlanabileceğinin tartışmalarını bizlere sunuyor.

Asistan Hekim Komitesi'nden Haberler

TPD 3. ULUSAL PSİKİYATRİ ASİSTANLARI TOPLANTISI RAPORU

Nagihan Günal

AHK adına

Türkiye Psikiyatri Derneği Asistan Hekim Komitesi üyesi erişkin ve çocuk ve ergen psikiyatri asistanları olarak üçüncü yıllık toplantımızı 10-11 Mart 2018 tarihlerinde Eskişehir'de gerçekleştirmiş olmanın heyecanı içindeyiz!

Böyle bir toplantı yapmaktaki amacımız;

- AHK'yı tanımak ve etkinliklerine katılmak,
- Türkiye'nin pek çok yerinden asistan hekim arkadaşlarımızla iletişim ve dayanışmamızı artırmak,
- Asistanların eğitim ve özlük hakları başta olmak üzere pek çok alanda çözülmeyi bekleyen ortak sorunları tespit etmek ve bunlara çözümler üretmeye çalışmak,
- Farklı şehirlerden asistan hekimlerin tanışmasını sağlamak ve etkileşimi arttırmak,
- Eğitim sürecimizdeki gereksinimleri belirlemek,
- Bilimsel amaçlar doğrultusunda bir araya gelme olanaklarımızı artırmak,
- Katıldığımız ve aktif yürüttüğümüz bilimsel çalışmaları artırmak, Uluslararası düzeyde mesleki becerilerimizi geliştirebilmek,
- TPD kurulları ve TPD birimleri ile etkileşimlerimizi güçlendirebilmektir.

İlkinin Samsun'da yapıldığı Ulusal Psikiyatri Asistanları Toplantısı'ndan alınan geri bildirimler neticesinde bu toplantının gelenekselleştirilmesi gerektiği düşünüldü ve ikincisi Konya'da gerçekleştirildi. Bu seneki toplantı için Eskişehir ev sahipliği için aday oldu ve adaylık sunumu sonrası ev sahibi ilin Eskişehir olmasına karar verildi. Türkiye Psikiyatri Derneği'nin koşulsuz desteği ile toplantımızın organizasyonu ve işlerin düzenli yürüebilmesi için mail ve telefon toplu mesajları aracılığıyla duyurular yapılarak düzenleme ve denetleme kurulunda görev dağılımları yapıldı. Bir yandan da süreç boyunca AHK'nin tüm üyelerinin katkı ve görüşleri alınmaya çalışıldı.

Oluşturduğumuz on altı kişilik düzenleme kuruluyla internet üzerinden belli aralıklarla online toplantılar yaparak toplantımızın nerede ve hangi koşullarda yapılacağı, katılımcı sayısının belirlenmesi, katılımcılarla iletişimin sağlanması ve ulaşımları, konaklamaların ayarlanması, toplantı bilimsel içeriği, toplantıya iştirak edecek öğretim üyelerinin belirlenmesi ve kendileriyle irtibata geçilmesi gibi pek çok konuda görev dağılımları yapıldı.

Toplantı öncesinde tüm katılımcıların başvuru sırasında doldurması için ne kadar süredir psikiyatri/çocuk ve ergen psikiyatrisi asistanı olduğu, hangi kurumda çalıştığı, daha önceki ulusal psikiyatri asistanları toplantısına katılıp katılmadığı, toplantıya katılım motivasyonunu içeren bir form doldurması ve 3. UPAT için oluşturulan mail adresine iletişim bilgilerini de içerek şekilde göndermesi istendi.

Yapılan periyodik düzenleme komitesi toplantıları sonucunda iki gün sürecek toplantımızın bilimsel içeriği de şekillendirildi. Toplantıya konuşmacı olarak katılacak hocaların şekillenmesi, asistan çalışma gruplarının konu başlıklarının belirlenmesi, dolu bir içerik olması konusunda özverili bir çalışma sonrası programımızın son hali ortaya çıktı. Nihayet; 'UMUT' teması ile 10 Mart Cumartesi günü saat 12,30'da yalnızca Türkiye Psikiyatri Derneği'nin finansal desteği ve AHK asistanlarının birebir olan çabalarının ürünü olan toplantımızda toplam 91 asistan hekim bir

aradaydık! Eskişehir dışından (İstanbul, Ankara, İzmir, Manisa, Konya, Antalya, Gaziantep, Denizli, Samsun, Bursa, Erzurum, Edirne, Kırıkkale, Kars, Kayseri, Sivas, Zonguldak, Isparta) 72 erişkin psikiyatri ve 5 çocuk ve ergen psikiyatrisi olmak üzere toplam 77 asistan hekim arkadaşımız, ev sahibi 14 asistan hekim ile beraber iki gün süren toplantıda hep beraber pek çok şey üretmenin tartışmanın keyfini yaşadık. Belki de bir çoğumuzun ilk kez deneyimlediği "çalışma grupları" oturumlarında asistanlık sürecinde eğitim ve diğer haklarımız, asistanlıkta bilimsel çalışma yapmak ve tez süreci, asistan hekimin kendi yolculuğu hakkında konuştuk. Aynı olarak her bir grup deneyiminin raporlandığı bölümlere bültende ayrıca yer verileceği için bu kısma detaylı olarak burada değinmedik.

'UMUT' temasıyla hazırladığımız programın açılışını ev sahibi asistan hekim arkadaşlarımızdan Nagihan Günal'ın 'Eskişehir'e Hoşgeldiniz, Asistan Hekim Komitesi Nedir?' sunumu ile 10 Mart cumartesi günü gerçekleştirdik. Bizleri gelenekselleşen ve çok önem verdiğimiz bu toplantıda yalnız bırakmayan sayın Prof. Dr. Timuçin Oral "Psikiyatri, Nerden Nereye", Prof. Dr. Yıldız Akvardar "Kadın ve Umud", Prof. Dr. Cem Kaptanoğlu "Öznel ve Toplumsal Barış"; Prof. Dr. Bülent Coşkun "Psikiyatri ile Geçen Kırk Yılda Yaşanan İniş ve Çıkışlar" adlı oturumlarla 10 Mart cumartesi günü; Doç. Dr. Ayşe Devrim Başterzi 'Kitlesele Travmalar ve Mültecilerle Çalışmak', Doç. Dr. Halis Ulaş "Etik ve İlaç Endüstrisi" ve Doç. Dr. Altan Eşsizozlu 'Zor Zamanlarda Psikoterapi' adlı asistan etkileşim gruplarına moderatörlüğü ile 11 Mart Pazar günü keyifli paylaşımları ile bizlere unutulmaz anlar yaşattılar. 11 Mart Pazar günü, TPD MYK ve AHK YK adaylarını kendilerini tanıtmaları ve aday olmaları konusundaki motivasyonlarını paylaşmaları adına ayırdığımız bölümde, aday olan

arkadaşlarımızın sunumlarını dinledik. Yine pazar günü özellikle asistan hekimlerin kendi aralarında etkileşim sağladığı, ortak sorunları konuştuğu, çözüm yolları ürettiği, çalışma süreçleri ve kişisel deneyimlerini aktardığı toplantının çıkış noktası olarak da özellikle önemseydiğimiz asistan hekim çalışma gruplarını, bol etkileşim ve keyifle gerçekleştirdik. Çalışma gruplarındaki etkileşimin ardından toplantı geri bildirimleri, AHK çalışma hedeflerimizin belirlenmesi, nihayetinde üçüncüsünü gerçekleştirdiğimiz ve genellekselleştirdiğini kabul ettiğimiz toplantılarımızın içeriği hakkında konuşuldu.

Sosyal program ilk gün olan 10 Mart cumartesi günü Palette Restaurant'ta akşam yemeği eşliğinde sosyal etkileşimimizi gerçekleştirdik ve yeni dostluklar edindik. Yemek sonrası genç ve dinamik popülasyonun yoğun olduğu bir şehir olan Eskişehir'de etkileşimi artırmak ve biraz eğlenme düşüncesi ile canlı müzik eşliğinde hem eğlendik hem de dostluklarımızı perçinledik.

Bizler psikiyatri asistanları olarak kendi meslektaşlarımızla güçlü ilişkiler kurup, ürettikçe yarınlar umutla bakacak, umutsuzluğa düştüğümüz anlarda kendimizi motive edecek içselleştirdiğimiz iyiliklerimizi bulacak, azmedecek ve bu birliktelikle tüm haksızlıklara karşı durabilecek gücü bulabileceğiz. İşte tam da bu nedenle birlikteliğimizi sağlayan, belli diğer tıp branşlarına da örnek olabilecek ve üçüncüsünü gerçekleştirdiğimiz bu toplantının verdiği cesaret ve güç ile geleceğimize umutla bakıyoruz ve beklentilerimiz her geçen gün büyüyor...

TPD'nin desteği, dayanışmamız, haklarımızı savunacak motivasyonumuz, çalışarak üreteceklerimiz ile biz daha çok büyük işler başaracağız!

Türkiye Psikiyatri Derneği Asistan Hekim Kılavuzu, psikiyatri eğitimine yeni başlayan sizlere, derneğimiz ve asistanlık süreci hakkında bilgi vermek amacıyla TPD Asistan Hekim Komitesi tarafından oluşturuldu. Hangi kitapları okumalıyım? Nöbet sonrası izin hakkım var mı? Kongrelere nasıl katılacağım? Peki terapi eğitimleri? Aklınızdan geçen pek çok sorunun yanıtını bu kılavuzda bulabilirsiniz. Kılavuzun, asistanlık sürecinize katkıda bulunması ve gelecekte, hep birlikte üretebilmek umuduyla...

TPD Asistan Hekim Komitesi

Sanatta Terapi, Terapide Sanat: Sanat Psikoterapileri Derneği ile Söyleşi

Psikiyatri ve sanatın ilişkisi birçok bağlamda ele alınabilir, ruhsal hastalık ve sanat ilişkisi, sanatçı olan psikiyatristler, sanatta psikiyatrinin ya da ruhsal hastalıkların konu edilişi, yaratıcılık... Bir boyutu da sanatın psikoterapötik amaçla kullanımı. TPD Yayıncılık Kurulu adına Türkiye’de de son birkaç yıldır faaliyet gösteren Sanat Psikoterapileri Derneği’nden terapistler Bihter Yasemin Adalı ve Doç. Dr. Nurhan Eren ile görüştük.

Sanatla terapi ya da sanat psikoterapisi nedir?

BYA: Sanat psikoterapisi resim, heykel, dans/hareket, şiir ve yaratıcı yazı gibi farklı ifade biçimlerinin bireyin bilişsel, duygusal, sosyal ve fiziksel sağlığın onarımı için terapötik amaçlı kullanımını içerir. Terapötik sürecin bir parçası olarak sanatsal bir yaratı/ürün oluşturmanın kullanıldığı bir psikoterapi biçimidir. Diğer terapi biçimlerindeki gibi, terapist çerçeveyi oluşturur, hastayı ve süreci değerlendirir, tedavi hedeflerini oluşturur ve terapötik ilişkiyi kullanır.

Diğer terapi biçimlerinden farklı olarak sanat/yaratılan ürün, üçüncü bir el “third hand” olarak kullanılır. Sanat ve psikoterapi kavramları sanat yoluyla yapılan tedavilerin kökeninde yer alır ve sanat psikoterapisi/sanatla terapi/yaratıcı sanat terapisi gibi kavramlarla tanımlanır. Bu tanımlamaların bir yönü, “sanat yapma süreci” (art-making process) olarak doğrudan sanatsal çalışmanın kendisinin iyileştirici özelliklerine gönderme yaparken, “terapide sanat” (art in therapy) olarak ifade edilen diğer yönü, sanatsal çalışmayı terapötik bir araç olarak kullanmayı vurgular.

"Genel olarak sanat psikoterapisi, görsel, işitsel, dokunsal birçok yolla kişinin kendini ifade etmesinin aracı olarak sanat yapma ve sanatı kullanma yoluyla uygulanan bir tedavi ve psikoterapi metodu olarak tanımlanabilir. Bu yolla sanat, hem karmaşık ve yoğun duygular için bir çıkış bulmayı ve düşünsel düzeyde sözlü ifade edilmelerine olanak sağlamayı, hem de kendi içinde öz-farkındalık geliştirme ve büyümeyi amaçlar."

Genel olarak sanat psikoterapisi, görsel, işitsel, dokunsal birçok yolla kişinin kendini ifade etmesinin aracı olarak sanat yapma ve sanatı kullanma yoluyla uygulanan bir tedavi ve psikoterapi metodu olarak tanımlanabilir. Bu yolla sanat, hem karmaşık ve yoğun duygular için bir çıkış bulmayı ve düşünsel düzeyde sözlü ifade edilmelerine olanak sağlamayı, hem de kendi içinde öz-farkındalık geliştirme ve büyümeyi amaçlar.

Kimler sanat psikoterapisi yapabilir?

BYA: Sanat psikoterapisi uygulamasını uluslararası standartlarda pratik etmek için klinik psikoloji eğitimi olan, bir psikoterapi ekolüne bağlı kuramsal bilgi ve bu kuramsal yönelimle bağdaşık sanat terapi uygulamalarıyla müdahale becerileri kazandıran, klinik staj ve süpervizyon deneyimi sunan yüksek lisans veya dengi programlardan mezun kişiler gerçekleştirebilir. Sanat terapisti olacak kişinin sanatla kuvvetli bir bağ kurmuş olması ve yaratıcı süreci bizzat deneyimlediği bir atölye hayatının olması, sanatın iyileştirici gücünü diğerlerine bir araç olarak sunabilmesi için birincil derece önem taşır. Bahsettiğim yüksek lisans programlarına kabul edilmenin bir ön koşulu böyle bir sanat pratiğinin varlığını demonstre edebilmeleridir.

Bir branş ya da meslek olarak sanat terapileri ne zaman ortaya çıkıyor?

NE: Sanatın Avrupa'da iyileştirme amaçlı kullanımı ilk defa 1930'larda, ama özellikle 2. Dünya Savaşı sonrasında başlamıştır. Bu dönemde savaşın yarattığı travmalarla sarsılmış ve bütün değerleri altüst olmuş toplum, onarılmaya ve rehabilite edilmeye gereksinim duymaktaydı. Sanat terapileri özellikle travmatize olmuş bireylerin yeniden toparlanabilmelerinde, içerideki acıya, insancılıkla, saygı ve şefkatle bakmayı sağlayan bir yaklaşım olarak öne çıkmıştır.

BYA: 1960–1980 arası dönemde gelişen anti-psikiyatrinin etkisi de sanat tedavisinin gelişimine büyük katkı sağlamıştır. Bu bakış, tutucu kültüre, devlete, ortodoks meslek uygulamalarına, kurumlara ve genelde bunların altında yatan dar görüşlü zihniyetlere karşı gelişen tepkinin bir parçası olarak gelişmiş ve kurumsallaşan her şeye karşı olmuştur. Bu dönemde akıl hastalığı kavramını reddeden bir tutum gelişirken, bu görüşler kendi içine dönüp bilincin değiştirilmesine de

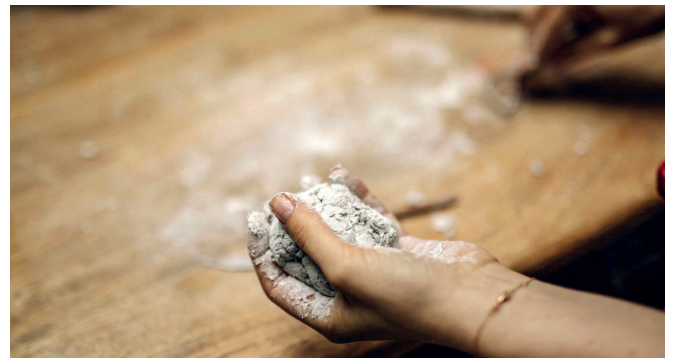
yönelmiştir. Bu içe dönüş, boşluğu doldurmak için müzik, doğu felsefeleri, LSD ve diğer maddelerle yaratıcı süreçleri harekete geçiren deneysel çalışmalara yol açmıştır. Bu gelişmeler psikiyatri alanında biyolojik uygulamalar ve ilaç tedavilerinin baskınlığını azaltarak psikoterapilerin ve sanatla tedavinin de önünü açmıştır.

Sanatın bir psikoterapi yöntemi olarak gelişimi ise Amerika'da Margaret Naumburg öncülüğünde olmuştur. Naumburg 1940'larda geliştirdiği dinamik sanat terapi yaklaşımında Freud'un bakış açısından yararlanmış ve sanatı terapötik iletişimde bir araç olarak kullanmıştır. Naumburg, "dinamik oryantasyonlu sanat terapi" olarak tanımladığı yaklaşımında, sanatın, hastaların yaptıkları serbest çizimler ve serbest çağrışım aracılığıyla bilinçdışı çatışmaları bilinçli hale getirmeye dönük, iyileştirici, katartik ve iletişimsel özelliklerini vurgulamıştır.

NE: Psikodinamik kuramlardaki gelişmeler sanat terapi alanına da yansımış; Arthur Robbins nesne ilişkileri, Mildred Lachman-Chapin kendilik psikolojisi kuramı çerçevesinde, sanat materyalini psikoterapötik ilişkide bir araç olarak kullanmıştır. Winnicot, çocuklarla yaptığı çalışmalarda sanatı bir "geçiş nesnesi" olarak kullanmıştır

Sanırız Batı'da daha formal, daha tanımlı bir pratik söz konusu. Türkiye'de sanat terapileri ne kadar yaygın?

NE: İlk sanat çalışmaları Prof. Dr. Kazım Dağyolu tarafından kurulup psikiyatrist ve ressam Prof. Dr. Süleyman Velioglu tarafından 1957'lerden beri yönetilen "Psikopatolojik Sanat Laboratuvarı"nda gerçekleşmiş. Bu atölyede çoğunluğu

şizofreni ve bipolar bozukluk tanısı alan çok sayıda kronik psikiyatri hastası resim çalışmıştır. Bu çalışmalar hastaların teşhis ve tedavisinde kullanılmıştır.

Yakın geçmişte ise İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı'nda Nurhan tarafından yürütülen sanat psikoterapisi ve rehabilitasyon çalışmaları var. 1989–1995 yılları arasında başlayan ve Sosyal Psikiyatri Servisi'nin kurulması ile bir birim olarak devam eden bir çalışma bu. Psikotik hastalarla gündüz hastanesi modelinde sürdürülmüştür. 1995 yılından itibaren ise kişilik bozukluğu gösteren hastalarla da çalışmalar başlamış. Bu dönemde sanat, psikodinamik yönelimli, bireysel ve grup sanat psikoterapi çalışmaları ve kendilik ve nesne tasarımlarının resim yoluyla değerlendirilmesi şeklinde uzun süreli bir psikoterapi yöntemi olarak kullanılmıştır.

1990'lı yıllarda Ankara Üniversitesi Psikiyatri Kliniğinde ve Hacettepe Üniversitesi Psikiyatri kliniğinde de hemşirelerin ve psikologların öncülüğünde grup psikoterapileri, psikodrama ve uğraşı/sanat çalışmaları ile ilgilenen Dr. Melike Güney gibi profesyoneller vardı. Aynı tarihlerde, İstanbul Tıp Fakültesi Çocuk psikiyatri bölümünde sanatsal uğraşı çalışmaları yapılıyordu.

2000'li yıllarda ise bazı özel terapi merkezleri sanat terapi çalışmalarını kullanmaya başlıyor. Günümüzde özel terapi merkezlerinin sanat terapisi ile ilgili çalışmaları daha da artmış durumda, bu da bazı etik sorunları gündeme getirmekte. Standart bir eğitim ve psikoterapi yeterliliği olmayan eğitim programları da ne yazık ki çoğalmakta.

Türkiye'de ne gibi eğitim ya da uzmanlık alma olanakları var?

BYA: Türkiye'de psikiyatri bölümleri ile işbirliğinde olan iki lisansüstü sertifika programı mevcut. İstanbul Üniversitesi'nde, İTF Psikiyatri Kliniği Vakfı desteği ile Psikotik Bozuklukların Tedavisinde Sanat Psikoterapisi ve Rehabilitasyon programı yürütülüyor. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri Kliniği'yle AURA Sanatla Tedavi Merkezi'nin sunduğu sertifika programının haricinde, İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde

Dans/Hareket Terapisi Sertifika programı ve Safir Eğitim ve Danışmanlık merkezinde uluslararası bağlantılar ile sürdürülen bir dans/hareket terapisi ve dışavurumcu sanat terapisi programları sanat terapisi alanında uzmanlık geliştirmek isteyen kişilere olanak sağlıyor.

NE: Ancak resmi kurumsal bir eğitim yok. Derneğin kısa kursları var. Dernek olarak eğitim kriterleri oluşturma, standartlaşma çalışması yürütüyoruz.

Aynı zamanda Sanat Psikoterapileri Derneği Yönetim Kurulu'nda görev alıyorsunuz. Acaba böyle bir dernek kurma fikri hangi koşullarda ortaya çıktı?

BYA: Az önce bahsettiğimiz İTF Psikiyatri Kliniği Sosyal Psikiyatri Servisi'nde kurulan Sanat Psikoterapisi ve Rehabilitasyon Birimi'nde çalışan ekip sanat psikoterapi uygulamasını gönüllülük esasıyla yürütüyordu. Mesleki kadronun oluşması için gerekli işbirliğini sağlamak ve yürütmek adına Dr. Nurhan Eren liderliğinde kurucu üyeler organize oldular.

2012'de kurulan Sanat Psikoterapileri Derneği sanatın iyileştirici gücünü farklı ihtiyaç ve risk gruplarının bilişsel, duygusal, sosyal ve fiziksel olarak sağaltımı, gelişimi ve rehabilitasyonuna odaklayan uygulamalarını Türkiye'de yaygınlaştırmayı misyon edinen bir mesleki örgüttür. Derneğimizin 100'e yakın üyesi farklı yaş grupları (çocuk, ergen ve yetişkin) ve aileler ile sanat psikoterapisi etkinlikleri yürütmekte uzman niteliklere sahip liderlerden oluşuyor, mülteci gruplardan, kronik hastalığı olan veya yaşlanmaya bağlı sağlık sorunları yaşayan bireylerin farklı ihtiyaçlarına yönelik uyarlamalar ve uygulamalar yapabilmekteler.

NE: Ayrıca, Temmuz 2012'den bu yana iki ayda bir web sayfamız üzerinden yayın yapan E-Bülten çıkarıyoruz. E-Bülten'in her sayısında; sanat psikoterapileri alanında teorik bir yazıya, ülkemizde ve dünyadaki uygulama örneklerine, kitap tanıtımına, bu konuda çalışan uzmanlarla yapılan röportajlara ve bu alanda yapılan bilimsel faaliyetler hakkında duyurulara yer veriyoruz.

Verdiğiniz bilgiler için çok teşekkürler, çalışmalarınızda başarılar dileriz. Umuyoruz ki daha çok bireyin iyileşme sürecinde sanat terapilerinden de yararlanması mümkün olur.

Bir Semptom ya da İletişim Olarak İç Sıkıntısı

Berkant Sağır

Uzm. Dr., Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi

*'Ben hep sıkıntılıyım. Yani bir adamın canı sıkılır, o ben'im'**

Sahi, nedir bu iç sıkıntısı? Kendi üzerine düşündüğü varsayılan insanın içini fark etmesi midir? Dügüm düğüm anlamlandırmaya çalıştığı bedeni, pazar alışverişi, bir saklambaç oyununda kopuk kalan yerin ismi midir? Bu hâl, dil ile anlatılabilir mi? Ya da dilsiz mi bırakır?

Biz, bir yere koyamasak da hasta klinikte kucağımıza bırakır bunu. "İçim sıkılıyor, al çöz" der. Ve göz ucuyla "Sen hiç sıkılmaz mısın?" diye bakar. Bakar ve sen çözemeyince kendi çözer. Ya bedenine izler bırakır ya da diğer bedenlere. "Öfkeleniyorum" der, diğer belirtisinde. "Bu çocuklar, bu adam, bu kadın, bu şehir içimi sıkıyor" der. "Hatta senin sesizliğin bile sıkıyor" der. Çok kısa sürelerde olay çözen bizler, bir antidepresan ya da düşük doz bir antipsikotik 'koklatıp' çözmeye çalışırız.

Sonra sonra taşar o iç sıkıntısı. Tapınaklara, göllere, 12 bin yıllık göbeği içinde bir tepeye. İç sıkıntısından anıtlar doğurur. Türlü türlü şekilleri, sert taşlara kazır. İç sıkıntısı bir tarihsellik ile ilmik ilmik dokur kendisini.

Baudelaire'in *Paris Sıkıntısı* adlı kitabının orijinal ismi *Spleen de Paris*'tir. "Spleen" Latince dalak anlamında kullanılır.

Dalak için kökensel olarak kayda değer bir şey bulamasam da çağrışımsal olarak düşündüğümde *yorulunca, yetmeyince işlen ve ağrıyan yer* olarak imler kendini. Bir donakalma halinin somut bir nesnesi olur. Eski inanışlarda ise kirli kanın temizlenip, iyi kanın üretildiği yer olarak düşünülmüştür. Sıkıntı belki o iyiyle kötünün karşılaşış birbiri içinine geçtiğinde oluşan bir sancıdır. Nevrotik hâl olmanın bedeli ya da nasıldır.

Yine yine bir vaka çıkar karşımıza. İçim sıkılıyor deyip başlar söze. "Dün çatlıyordum, çıktım dışarı. Önce ota vurdum, sonra altı shot bira içtim. Çıktım sokağa" der. "İçimin sıkıntısı için bir göz aradım" der. "Kimse bakmadı. İyi ki de bakmadı, baksa öldürürdüm" der. Sahi, baksa öldürür müydü? Hikayesini bu kadar histerik anlatan özne, o bakışı bulmak ister miydi? Bazen hayatla ilişki kurmadır, iç sıkıntısı. Sıkılan bir öznedir o. İçini hissediyordur ama bundan vazgeçemiyordur. Bir maşa gibi asılmıştır rolüne.

H. Svedsen '*Sıkıntı Felsefesi*' adlı kitabında "*Sıkıntı düşünmeyle bağlantılıdır ve düşünme dünyayı gözden kaybetme eğilimi gösterir*" diye bize işaret eder. Hayata tutunmanın bedelini sıkıntı hissi ile eşleştirir. Lacancı terminolojide bu *capitane noktası* bizi belirler. Sıkıntı hissi ve onunla baş etme biçimimiz. Bize gösterilen ve istediğimizi sandığımız yer arasındaki o gerginlik. Verbalize edilemeyen; boğazda, karında ya da bir konversif nöbette kendini gösteren hâl. Dünyaya hoşgelmişizdir.

Patlıcan, isot, fırın, çay, kıraç toprak, susuz ova. Sahi sen olsan?

*Turgut Uyar

TPD yayınları

Sipariş için: tpdyayin.psikiyatri.org.tr

YENİ ÇIKTI

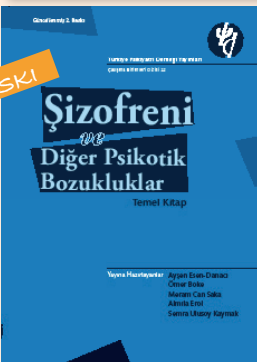

Türkiye Psikiyatri Derneği Erişkin Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Çalışma Birimi üyelerinin katkılarıyla hazırlanan bu kitapta erişkin dönemi DEHB'nun her yönü ile ele alınması amaçlanmıştır. Tanı ve tedavi uygulamaları ayrıntılı olarak değerlendirilerek DEHB'na ilişkin Türkçe pratik bir tanı ve tedavi kitabı hazırlanmaya çalışılmış, ayrıca DEHB'nun nedenlerinden klinik görünümüne, eştanılardan tedavi yöntemlerine ve yasal sorunlara kadar geniş bir alanda bilgi verilmeye özen gösterilmiştir. Çocukluktan erişkinliğe süren ve bireysel etkilerinin yanı sıra sosyal ve toplumsal sorunlara da yol açabilen bu nörogelişimsel sorunun tanı ve tedavi edilmesi gittikçe önem kazanmaktadır. Kitap bu sürece katkı umudu taşımaktadır.

Erişkinlerde Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu

Yayın Hazırlayanlar: Bengi Semerci, Umut Mert Aksoy
Nisan 2018 (1. baskı)
368 Sayfa

2. BASKI

Şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar üzerine her yıl yüzlerce klinik araştırma yapılmasına rağmen, hastaların gereksinimleri ile tedavi programlarının sundukları arasında halen önemli farklar bulunmaktadır. Klinik araştırma verilerinden en uygun biçimde faydalanarak, hastaların karşılanamayan gereksinimlerini en aza indirmeye çalışmak tüm ruh sağlığı çalışanlarının öncelikli hedefi olarak durmaktadır.

Türkiye Psikiyatri Derneği Şizofreni ve Diğer Psikotik Bozukluklar Çalışma Birimi üyeleri tarafından hazırlanan bu kitap, kapsamlı içeriği ile bu alanda dilimizde yayınlanmış ilk ve tek kitaptır. Her bölüm alanında deneyimli klinisyen ve araştırmacılar tarafından kaleme alınmıştır. Kitabın tüm ruh sağlığı çalışanları ile hastalarımız için bugüne kadar şizofreni alanında sağlanan gelişmelerden en uygun biçimde yararlanmalarını sağlayacak bir başucu kitabı olması amaçlanmıştır.

Şizofreni ve Diğer Psikotik Bozukluklar

Yayına Hazırlayanlar: Ayşen Esen Danacı, Ömer Böke, Meram Can Saka, Almıla Erol, Semra Uusoy Kaymak
Nisan 2018 (2. baskı)
704 Sayfa

Ankara Valiliği'nin Etkinlik Yasaklaması ile İlgili Basın Açıklaması

05 Aralık 2017

Basına ve Kamuoyuna

Ankara Valiliği'nin "18 Kasım 2017 tarihinden itibaren süresiz olarak LGBTB, LGBTİ vb. örgütler tarafından ilimizin muhtelif yerlerinde birtakım toplumsal hassasiyet ve duyarlılıkları içeren sinema, sinevizyon, tiyatro, panel, söyleşi, sergi vb. etkinlikleri" yasakladığını valiliğin internet sitesinde duyurdu. Bu yasaklamanın ardından Beyoğlu Kaymakamlığı da British Council-KuirFest ortaklığıyla yapılacak kısa film gösterimini "Anayasal düzene ve genel ahlaka aykırı olabileceği" gerekçesiyle iptal ettiğini üzümlerle öğrenmiş bulunuyoruz.

Ruh sağlığı ve tıp alanında çalışan profesyoneller olarak LGBTİ kimliklerin toplumun herhangi bir kesiminden daha hasta, daha yoz, daha ahlaksız, daha marjinal olmadığını; insanları cinsel yönelim/cinsiyet kimliği farklılıklarına göre ayırmanın toplumsal ayrımcılığı ve nefreti pekiştireceğini dolayısıyla travmayı artırıp ciddi halk sağlığı sorunları yaratacağını yarım asırdan fazla süredir tekrar ediyoruz.

Ankara Valiliği'nin gerçek gösterdiği "genel sağlık ve ahlakın korunması", "toplumsal hassasiyet ve duyarlılıklar", "kamu güvenliği" ve "başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması" ifadeleri toplumun bir kesimine karşı açık bir ayrımcılık girişimi olması yanında doğrudan yasağın kendisi tam da gerekçe gösterilen nedenleri ihlal etmektedir. Bu yasakla LGBTİ'lere yönelik olumsuz toplumsal hassasiyet gelişerek nefret suçları artacak, hak ve özgürlükleri kısıtlanacak, kamu güvenliği etkilenecektir.

Anayasa'nın 10. Maddesi "herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir" demektir. Anayasa'nın 13. Maddesi ise "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz" demektir. LGBTİ'ler ülkemizde ve Dünyada ayrımcılığa uğrayan ve hak ihlalleri yaşayan kesim olarak tam da merkezi yönetimlerce kayrılması, korunması gereken gruplar olmalıdır. Merkezi yönetimler tüm yurttaşlarının hak ve özgürlüklerini korumakla mükellefken, bu yasaklar ile LGBTİ'ler ifade ve toplanma hakkı başta olmak hak ihlaline uğramakta, evrensel hukuktan doğan hakları yok sayılmakta, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetini düzenleyen Anayasanın 26. Maddesi; Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve evrensel insan hakları ihlal edilmektedir. Sonuçta merkezi otoritelerce kurumsal düzeyde bir ayrımcılık inşa edilmektedir. Unutmamalıyız ki içinde bulunduğumuz olağanüstü hal şartlarında dahi kişilerin ifade özgürlükleri anayasa tarafından korunmaktadır.

Nefret suçları, cezasızlığın en sık gerçekleştiği suçlardan birini oluşturmaktadır. LGBTİ'lere yönelik işlenen suçlarda ise, suç ve cezasızlık oranları maalesef son derece yüksek orandadır. Nefret suçunun hedefi konumundaki bir kesimin korunması gerekir. Toplumda nefret suçlarının engellenmesi için merkezi ve yerel idarelerin program geliştirmesi onların öncelikli kamu görevi iken bu tür yasaklar LGBTİ kimlikleri kriminalize etmekte, toplumun belli bir kesimini tehdit ediyormuş algısı yaratmakta, toplumsal nefreti ve düşmanlığı körükleyerek LGBTİ'leri hedef göstermekte ve onlara yönelik nefreti, saldırı ya da ayırımı tutumları meşru kılarak kamu güvenliğini tehlikeye atmaktadır. Sonuçta nefret suçlarının artmasına neden olacaktır.

Her toplumda LGBTİ kimlikler vardır, bu kimlikler zararlı ya da patolojik değildir. LGBTİ'lerin görünürliğünün artması, eşit yurttaşlık taleplerinin olması ve bunların ifade edilmesi toplumsal yozlaşmaya değil, aksine gruplar arasındaki ayrımcılığın sonucu oluşan mesafenin kapanmasına, nefret suçlarının azalmasına, yani toplumsal iyileşmenin, eşitliğin ve adaletin sağlanmasına katkıda bulunacaktır. LGBTİ dernekleri ve bu alanda çalışan sivil toplum örgütleri de toplumsal eşitlik, adalet ve iyileşme için ayrımcılığa ve nefrete karşı mücadele veren kurumlar olarak görülmeli, korunmalı ve desteklenmelidir.

Bizler Ruh sağlığı ve tıp alanında çalışan profesyoneller olarak LGBTİ kimliklere yönelik anayasal ve uluslararası sözleşmelere aykırı yasaklardan bir an önce vazgeçilmesi gerektiğini, bu yasakların ve gerekçelerinin ayrımcılığı ve nefret suçlarını körükleyeceğini ve geri dönülmez acılara ve ruhsal hasarlara yol açacağını kamuoyu önünde bir kez daha ifade ediyoruz.

Yerel ve merkezi yönetimlerin toplumda kutuplaşmalara neden olan bu ayrımcı tutumlardan uzak durmalarını, toplumu oluşturan her bireye eşit mesafede, hak ve özgürlüklerini garanti altına alarak yaklaşmalarını, bu nedenle bu hukuksal geçerliliği olmayan yasaklamalardan bir an önce vazgeçmelerini bekliyoruz.

Saygı ile sunulur.

Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği
Türkiye Psikiyatri Derneği

Ruh Sağlığı Yasa Taslağı

14 Aralık 2017

Değerli Meslektaşlarımız,

Türkiye Psikiyatri Derneği'nin katılımıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde sürdürülen 'Ruh Sağlığı Yasa Tasarısı' çalışmaları tamamlandı. Derneğimizin Ruh Sağlığı Yasası Görev Grubu tarafından hazırlanan yasa taslağı üzerinde çalışmalar bir yıldan beri sürmekteydi. Bugüne dek, 12 kez bir araya gelen Türk Psikologlar Derneği, Türk Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Derneği, Çocuk ve Gençlik Psikiyatrisi Derneği, Psikiyatri Hemşireleri Derneği, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Derneği ile Ruh Sağlığında İnsan Hakları Girişimi Derneği temsilcileri derneğimiz tarafından hazırlanan Ruh Sağlığı Yasa Taslağı üzerinde yürüttükleri tartışma ve görüşmeler sonucunda, taslak üzerinde gerekli değişiklikleri yaparak uzlaşma sağladılar. Taslağın son şekli tüm derneklerin üyelerinin görüşlerine açılmıştır.

Türkiye Psikiyatri Derneği
Merkez Yönetim Kurulu

EPA Deneyim Edinme Programı

21 Aralık 2017

Değerli Meslektaşlarımız,

EPA Deneyim Edinme Programı'na ülkemizden iki meslektaşımız seçilmiştir. Dr. Orkun AYDIN ve Dr. Ceyhan CAN'ı kutlar, çalışmalarında başarılar dileriz.

Türkiye Psikiyatri Derneği
Merkez Yönetim Kurulu

Ruh Sağlığı Yasa Taslağı Çalışmasının Temel Dayanaklarına İlişkin Basın Açıklaması

Basın ve Kamuoyunun Dikkatine

Ruh Sağlığı Yasa Taslağı Çalışmasının Temel Dayanakları

Yasalar, toplumun düzeni, görev ve sorumlulukların belirlenmesi; toplumdaki bireylerin haklarının korunması, huzurlu ve güvenli bir yaşam sürmesi için önemli ve güçlü kurumsal aynı zamanda da toplumsal sözleşmelerdir.

Karmaşıklaşan ve gittikçe de zorlaşan yaşam şartları karşısında bireyler fiziksel, maddi sorunların yanı sıra ruhsal olarak da zorlanmakta, ruh sağlığı hizmetleri alanındaki hizmet alan ve hizmet verenlerin sorunları da buna paralel olarak artmaktadır.

Tüm bu sorunlarla bilinçli, programlı bir şekilde başa çıkabilmek için; hakların, sınırların ve yetkilerin açık ve net olarak belirlendiği bir toplumsal sözleşmeye, açıkçası "Ruh Sağlığı Yasasına" acilen ihtiyacımız vardır.

Bu amaçla; Türkiye Psikiyatri Derneği'nin girişimiyle hazırlanan Ruh Sağlığı Yasa Tasarısı metni, Aydın Milletvekili Psikolojik Danışman Deniz Depboylu'nun aracılığı ile meslek örgütü ya da ruh sağlığı alanında faaliyet gösteren sivil toplum örgütü düzeyinde temsil yetli olan "ruh sağlığı meslek temsilcilerinin" tartışmasına açılmıştır. Çalışmalara alt alan, yan dal, üst uzmanlık gibi özelliklerden bağımsız olarak doğrudan ilgili meslek dernekleri ile alandaki tüm hasta ve hasta yakınları derneklerini temsil bir hasta hakları derneği katılmıştır.

Türkiye Psikiyatri Derneği'nin yanı sıra Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği, Psikiyatri Hemşireleri Derneği, Türk Psikologlar Derneği, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Derneği, Özel Eğitimciler Derneği, Ruh Sağlığında İnsan Hakları Girişimi Derneği temsilcileriyle Deniz Depboylu'nun başkanlığında 16.12.2016 tarihinden itibaren TBMM'de toplam 12 toplantı yapılmıştır.

Bu toplantılar sonucunda oluşturulan taslak metin 24.11.2017 tarihinde askıya çıkarılarak 10.12.2017 tarihine kadar her bir meslek örgütünün web sayfasında toplanmak üzere meslek elemanlarının değerlendirmesine sunulmuştur. İlgili meslek örgütlerinin ve hizmet alıcıların bu öneri ve eleştirileri dikkate alarak yasa taslağının amacı ve kapsamına uygun olacak

biçimde yeni madde ya da var olanlarda değişiklik önerilerine dönüştürülerek tartışılacağı bir toplantının yapılması ve bundan sonraki sürecin nasıl şekilleneceğinin bu toplantıda değerlendirilmesi planlanmaktadır.

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan bugüne kadar bir ruh sağlığı yasası olmamıştır.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ruh sağlığı yasalarının tamamı, ruh sağlığı sorunlarından ciddi düzeyde etkilenmiş ve psiko-sosyal engellilik koşullarını karşılayan bireylerin istemli ve istemsiz (zorunlu) tedavisini ve topluluğunda iyileşmelerini içerecek şekilde düzenlenmektedir.

Bu yasa taslağının da en önemli hukuki gerekçesi ve kaynağı Türkiye'nin 2007'de imzaladığı, 2008'de TBMM'de kabul edilen Birleşmiş Milletler Engelli Kişilerin Hakları Sözleşmesidir.

Uluslararası sözleşmenin gereği, iç hukukun ve uygulamalarının bu sözleşme ile tutarlı olması, var olanların bu yönde değiştirilmesi ya da yeni kanunların hazırlanması ve kaydedilen ilerlemelerin düzenli olarak Birleşmiş Milletler'in ilgili komisyonlarına rapor edilmesi gerekmektedir. Bu gerekliliğin ürünü olarak; sözleşmenin ulusal mevzuata nasıl yansıtıldığı, sözleşmede güvence altına alınan haklardan yararlanma bakımından kaydedilen gelişmeler ve sözleşmenin amacına ulaşması için benimsenen plan ve politikaları içeren değerlendirme raporlarının ilgili komitelere sunulması gerekmektedir. Sözü edilen yükümlülüklerin gereği olarak 2005 yılında yürürlüğe giren ve 2014 yılında ayrıntılı değişikliklerle uygulanan Engelliler Hakkındaki Kanun çok önemli bir ilerlemedir.

Mevcut Engelliler Hakkında Kanun aynı zamanda ruh sağlığı hizmetleri için önemli bazı maddeler içerir de özellikle istemli ve istemsiz tedaviler için müstakil bir Ruh Sağlığı Yasasına gerek duyulmaktadır. Dolayısıyla hazırlanan bu Ruh Sağlığı Yasa Taslağında temel amaç, ciddi düzeyde ruh sağlığı sorunlarından etkilenmiş bireylere verilecek hizmetlerin, insan hakları temelinde, bu bireylerin topluluk içinde yaşamını sürdürmesi ve iyileşmesine ilişkin düzenlemelerin yapılmasıdır.

Bir diğer ifadeyle yasa taslağı ruh sağlığı hizmetlerinden yararlanan hizmet alıcılar için ve bilimsel-evrensel standartları gözeterek oluşturulmalıdır. Diğer ülkelerden farklı olarak, bir yıllık çalışması içinde bu komisyon, yasanın amacında da görüleceği gibi, gelişmiş ülkelerdeki örneklerinin dışında, önleyici ruh sağlığı hizmetlerini de metne dahil ederek diğer ülkelere örnek olacak biçimde amacı genişletmiştir.

Son 40 yılda dünyada ruh sağlığı alanında genel eğilim, insan, topluluk ve iyileşme odaklı anlayışın uygulama bulması ve yasaların da buna göre düzenlenmesi yönündedir. Yasa Taslağı metninin maddeleri biçimlendirilirken katılan dokuz farklı örgütün temsilcilerinin görüş ve önerileri üzerinden her konuda tam bir uzlaşmaya ulaşılmaya bile asgari uzlaşmaya varıncaya kadar tartışılmış ve önleyici ruh sağlığı hizmetlerini de içerecek şekilde yasanın içerik kazanması için çaba harcanmıştır.

Hazırlanan "Ruh Sağlığı Yasası" tasarısıyla meslek odaları ve yasalarının hazırlanmasının önü açılmıştır.

Yasanın asıl hedefi psiko-sosyal engellilik koşullarını karşılayan bireylerin istemli ve istemsiz (zorunlu) tedavisinin düzenlenmesi olmakla birlikte, ruh sağlığı alanında çalışan ve doğal olarak bu komisyonda da yer alan, fakat ülkemizde meslek odaları ve yasaları bulunmayan uzmanlık alanları ile onların meslek tanımlarının yasadaki ne şekilde yer alacağı da zorunlu olarak bu yasanın konusu olmuştur. Bu tanımlar üzerinde de uzun tartışma ve görüş alışverişleri yapılarak alandaki tüm çalışanlara sunulacak son metin üzerinde uzlaşmıştır. Bu şekilde taslak alanda çalışan herkesin görüşüne açılmış sözlü ve yazılı geri bildirimlerin toplanmasına başlanmıştır. Ancak tabii ki sürecin bundan sonra devam edebilmesi için katkı sağlayan meslek örgütlerinin asgari değil, azami bir uzlaşmaya ulaşarak ulaşamayacakları önem taşıyacaktır.

Öncelikli amaç ruh sağlığı alanında hizmet alanların haklarının savunulmasıdır.

Kamuoyunun bilgisine sunarız.

Türkiye Psikiyatri Derneği, Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği, Psikiyatri Hemşireleri Derneği, Türk Psikologlar Derneği, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği, Çocuk Gelişimi ve Eğitimcileri Derneği, Özel Eğitimciler Derneği, Ruh Sağlığında İnsan Hakları Girişimi Derneği Yönetim Kurulları

Psikiyatride Güncel Çalıştay

21 Ocak 2018

Çalıştay 14.01.2018 tarihinde Ege Üniversitesi Psikiyatri Anabilim Dalı toplantı odasında Psikiyatride Güncel Dergisinin önceki ve şimdiki Yayın Yönetmen ve yardımcıların katılımıyla yapıldı. Toplantıya Simavi Vahip, Mustafa Sercan, Timuçin Oral, Ömer Aydemir, Artuner Deveci, Kürşat Altınbaş, Medine Yazıcı, Pınar Çetinay, Sedat Batmaz, Özlem Kuman Tuncel,

Damla İşman Haznedaroğlu katıldı. Çalıştayda, bir sayının hazırlanmasında konunun saptanması, konuk yayın yönetmeninin belirlenmesi, yardımcı yayın yönetmeninin atanması, yazarların ve konu başlıklarının belirlenmesinden hazırlanan yazıların kontrol edilip basılacak hale gelmesi ve basılmasına kadar, diğer yandan yazıların Psikiyatride Güncel oturumunda sunumuyla ilgili işlemlere kadar tüm işleyiş tartışıldı.

Devlet Politikaları Çocukların Haklarına İhanet Etmemelidir!

23 Ocak 2018

Geçtiğimiz günlerde Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde çocuk gebelerin adli makamlara bildirilmemesi konusunun gündeme gelmesi ardından Türk Tabipleri Birliği ve ilgili uzmanlık dernekleri ortak bir basın toplantısı düzenleyerek görüşlerini kamuoyuyla paylaştılar. 23 Ocak 2018 günü 12,30'da İstanbul Tabip Odası Çağaloğlu binasında yapılan basın toplantısına Türk Tabipleri Birliği Başkanı Prof. Dr. Raşit Tükel, Türkiye Psikiyatri Derneği Genel Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Yıldız Akvardar, Adli Tıp Uzmanları Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Doç. Dr. Gökhan Ersoy ve İstanbul Tabip Odası Kadın Hekim Komisyonu Üyesi Dr. Lale Tırtıl katıldılar.

Türkiye Psikiyatri Derneği adına söz alan Prof. Dr. Yıldız Akvardar; "Ergen yaşta bir kız çocuğunun gebe kalması ya da evlenmesi onun sosyal yaşantısını, okul yaşantısını, kendisini geliştirmesini tümüyle engelleyen bir durum. Bunun sonucunda da özgüven eksikliği, depresyon, eğer travma şeklinde yaşandıysa travmaya ilişkin bozukluklar sık karşılaştığımız sorunlar, erken yaşta evlenen ya da da istismar gören kadınlarda. Tabii sadece kadınlar etkilenmiyor, o kadınların yetiştirdiği çocuklar da etkileniyor bu durumdan, sonuçta toplum etkileniyor. Yani mutsuz bir kadın, mutsuz bir çocuğa ve mutsuz bir topluma aslında yol açıyor. O yüzden gerek ruh sağlığının, gerek fiziksel sağlığının gerek kadının, gerek çocuğun, gerek toplumun ruh sağlığının gelişebilmesi ya da iyi yönde gidebilmesi için TPD olarak mutlaka erken yaşta çocuk evliliklerinin engellenmesi ve özellikle kız çocuklarının eğitim yolunun açılması, denetlenmesi gerektiğini düşünüyoruz" diye konuştu.

YÖK'te "Psikoloji alanında ünvan ve istihdam sorunları çalıştay" düzenlendi

8 Mart 2018, Ankara

Psikoloji alanında lisans ve lisansüstü düzeyde alınan diplomalarla bu alandaki sertifika programlarından alınan ünvanların ve diğer sorunların etraflıca ele alınması amacıyla Yükseköğretim Kurulunda "Psikoloji Alanında Ünvan ve İstihdam Sorunları Çalıştay" düzenlendi.

Psikoloji alanındaki ünvan ve istihdam sorunları ile ilgili çözüm önerilerinin tartışıldığı çalışmaya Milletvekili Deniz Depboylu; Türk Psikologlar Derneği, Türk Psikiyatristler Derneği, Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği, Kognitif ve Davranış Terapileri Derneği, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Başkanları ile temsilcileri; Ankara'da bulunan devlet üniversitelerinin Psikoloji Bölüm Başkanları, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık anabilim dalından öğretim üyeleri katıldı.

YÖK Başkanvekili Prof. Dr. M. İ. Safa Kapıcıoğlu, Yürütme Kurulu Üyeleri Prof. Dr. Mehmet Şişman ve Doç. Dr. Zeliha Koçak Tufan'ın açılış konuşmalarıyla başlayan çalıştay, daha sonra Prof. Dr. Mehmet Şişman başkanlığında devam etti.

Çalıştayın ilk oturumunda psikoloji alanındaki lisans ve lisansüstü düzeyde alınan ünvanlar, geçmiş yıllarda psikoloji alanında alınan bazı diplomaların psikoloji alt alanları bağlamında eşdeğerlikleri; uygulamalı psikoloji, klinik psikoloji, rehberlik ve psikolojik danışmanlık gibi alanlarda mevcut durum ve sorunlar tartışıldı.

İkinci oturumda ise psikoloji (uygulamalı psikoloji, klinik psikoloji) alanındaki lisansüstü düzeyde programlara öğrenci kabul koşulları, programların kazanım ve yetkinlikler yönünden sahip olduğu nitelikleri, programların akreditasyonu, akreditasyon kuruluşları gibi konular üzerinde duruldu ve bazı öneriler geliştirildi.

Çalıştayda son olarak Milletvekili Sayın Depboylu tarafından hazırlanan ve önümüzdeki günlerde TBMM gündemine taşınması düşünülen Ruh Sağlığı Yasa Tasarısı'na yönelik önerilerde bulunuldu.

Düşünce Suç Değildir

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi üyeleri "Savaş Bir Halk Sağlığı Sorunudur" başlıklı açıklama dolayısıyla 30 Ocak 2018 tarihinde gözaltına alınmış, TTB binası ve meslektaşlarımızın çalışma odalarına baskınlar yapılmış ve 5 Şubat 2018 tarihinde meslektaşlarımız serbest bırakılana kadar hukuk dışı gözaltı uygulaması devam etmiştir.

Aralarında Türkiye Psikiyatri Derneği'nin saygın üyeleri ve geçmiş dönem yöneticileri Prof. Dr. Raşit Tükel ve Dr. Sezai Berber'in de bulunduğu Merkez Konseyi üyelerinin hukuksuz şekilde gözaltına alınmasına tüm dünyadan psikiyatri ve hekimlik meslek örgütleri tepki göstermiş, derneğimize ve TTB'ye dayanışma mesajlarını iletmışlerdir. Aşağıda TTB Merkez Konseyi ve Türkiye Psikiyatri Derneği'nin konu ile ilgili açıklamalarına ve Dünya Tabipleri Birliği, Dünya Psikiyatri Birliği, Avrupa Psikiyatri Birliği, ulusal psikiyatri dernekleri ve meslek örgütlerinin mesajlarına yer verilmiştir.

Savaş Bir Halk Sağlığı Sorunudur!

24 Ocak 2018

Biz hekimler uyarıyoruz:

Savaş, doğada ve insanda tahribat yapan, toplumsal yaşamı tehdit eden, insan eliyle yaratılan bir halk sağlığı sorunudur.

Her çatışma, her savaş; fiziksel, ruhsal, sosyal ve çevresel sağlık açısından onarılmaz sorunlara yol açarak büyük bir insani dramı da beraberinde getirir.

Yaşatmaya ant içmiş bir mesleğin mensupları olarak, yaşamı savunmanın, barış iklimine sahip çıkmanın birincil görevimiz olduğunu aklımızdan çıkarmıyoruz.

Savaşla baş etmenin yolu, adil, demokratik, eşitlikçi, özgür ve barışçıl bir yaşam kurmak ve bunu sürekli kılmaktır.

Savaşa hayır, barış hemen şimdi!

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi

Düşünce Suç Değildir!

30 Ocak 2018

TTB yöneticilerinin elleri kelepçelenerek, hastane odalarındaki dolapları kırılarak gözaltına alınması kabul edilemez. Farklı düşüncede olmanın suç olamayacağını, Dünya Tıp Birliği etik ilkelerinin öngördüğü biçimde görevi politikacıları silahlı çatışmanın olası sonuçları konusunda uyararak olan ve bu taleple bildiri yayınlayan hekimlerin hastane odasında kitap, kalem ve kağıttan başka suç unsuru olamayacağını düşünüyoruz. TTB politikalarını onaylamayan meslektaşlarımız da dahil olmak üzere tüm üyelerimizi, meslektaşlarımıza suçlu muamelesi yapılmasına karşı çıkmaya çağırıyoruz. Meslektaşlarımızın yanında olduğumuzu kamuoyuyla paylaşıyor, haksız gözaltı uygulamasının sona erdirilmesini talep ediyoruz.

Türkiye Psikiyatri Derneği Merkez Yönetim Kurulu

Dünya Tabipler Birliği'nden Açıklama:

"TTB yöneticilerinin gözaltına alınmasını kınıyoruz"

31.01.2018

Dünya Tabipler Birliği (WMA) Türk Tabipleri Birliği (TTB) yöneticilerinin gözaltına alınmalarına ilişkin derin kaygılarını belirten bir açıklama yaptı.

WMA Başkanı Dr. Yoshitake Yokokura bugün yaptığı sert açıklamada gözaltıları, fiziksel şiddet tehditlerini ve TTB hakkında yapılan suç duyurusunu şiddetle kınadı.

'WMA, Türk meslektaşlarımızın savaşın bir halk sağlığı sorunu olduğu yönünde kamuoyuna yaptıkları açıklamayı tam olarak desteklemektedir. Doktorların ve ulusal tabip kuruluşlarının savaşın ve silahlı çatışmaların yol açacağı insani sonuçlar konusunda hükümetleri uyarma görevi WMA'nın açık politikasının bir parçasıdır.

'Türk Tabipleri Birliği'nin insan haklarını ve barışı destekleme görevi vardır; son gözaltılar ve suç duyurusu bu açıdan bizi derin kaygılara sürüklemiştir. Türkiye'nin 2003 yılında onaylamış bulunduğu Uluslararası Sivil ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nin 19'uncu maddesinde öngörülen ifade özgürlüğüne yönelik bu saldırıları şiddetle kınıyoruz.

'Türk yetkililerden TTB yöneticilerinin derhal serbest bırakılmasını ve sindirme kampanyasına son verilmesini talep ediyoruz. Dünyadaki hekim kuruluşlarını, sağlık, örgütlenme ve ifade hak ve özgürlükleri dâhil olmak üzere Türkiye'nin insani ve insan hakları alanındaki yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirmesi için gerekli girişimlerde bulunmaya çağırıyoruz.'

ARREST OF TURKISH MEDICAL ASSOCIATION LEADERS CONDEMNED BY WMA

30.01.2018

The World Medical Association has expressed its grave concern over the arrests of leaders of the Turkish Medical Association (TMA).

In a strongly-worded statement today, the WMA President Dr. Yoshitake Yokokura condemned the arrests and the threats of physical violence and the criminal complaint that has been made against the TMA.

'The WMA fully supports our Turkish colleagues in their public statements that war is a public health problem. The WMA has clear policy that physicians and national medical associations should alert governments to the human consequence of warfare and armed conflicts.

'The Turkish Medical Association has a duty to support human rights and peace and we are alarmed about the latest arrests and the criminal complaint. We strongly denounce these attacks on freedom of expression, which is enshrined in article 19 of the International Covenant on Civil and Political Rights that Turkey ratified in 2003.

'We call on the Turkish authorities to immediately release the physician leaders and to end the campaign of intimidation. We urge national medical associations around the world to advocate for the full respect of Turkey's humanitarian and human rights obligations, including the right to health, freedom of association and expression'.

Dünya Psikiyatri Birliği'nin mesajı ve çağrısı...

WORLD PSYCHIATRIC ASSOCIATION CONDEMNS ACTIONS OF TURKISH AUTHORITIES AND CALLS FOR IMMEDIATE RELEASE OF PHYSICIAN LEADERS

Statement from the President of the World Psychiatric Association (WPA) and Chairperson of the WPA Standing Committee on Ethics and Review
The World Psychiatric Association (WPA) joins the World Medical Association (WMA) in condemning the arrests, threats of physical violence, and the criminal complaint that has been made against the Turkish Medical Association (TMA).

We strongly denounce these attacks on the freedom of expression of our colleagues, freedoms that are enshrined in article 19 of the International Covenant on Civil and Political Rights ratified by Turkey in 2003.

We call on the Turkish authorities to immediately release the eleven physician leaders we understand are being held, and urge them to end the campaign of intimidation. We offer our unequivocal support to the WMA and TMA in their efforts to secure the release of the eleven physicians currently being held without just cause.

Professor Helen Herrman AO

President, WPA

Professor Sam Tyano

Chairperson, WPA Standing Committee on Ethics and Review

Avrupa Psikiyatri Birliği Başkanı

Prof. Silvana Galderisi'nin Türkiye Psikiyatri Derneği Genel Başkanı Prof. Dr. Timuçin Oral'a mektubu...

31 January 2018

Dear Colleague,

I am writing in my capacity as President of the European Psychiatric Association, to express to you and all members of the Psychiatric Association of Turkey, concern and deep sorrow for the recent dramatic events occurred to our colleagues from the Turkish Medical Association as a result of their defense of universal values and human rights.

The EPA wishes to convey to Turkish Psychiatrists and Medical Doctors its deepest sympathy and readiness to assist in eventual initiatives they might deem necessary or useful.

With best wishes at this difficult time.

Yours sincerely,

Silvana Galderisi

President,

European Psychiatric Association

Türkiye Psikiyatri Derneği Genel Başkanı

Prof. Dr. E. Timuçin Oral'ın Avrupa Psikiyatri Birliği Başkanı Prof. Silvana Galderisi'ye mektubu...

1 February 2018

Dear Silvana,

On behalf of our executive committee and my colleagues I am very grateful for your support; it is really important for us in these dark days.

Our medical society is passing through difficult times and we all are very concerned about the arrests of our friends from Turkish Medical Association Dr. Raşit Tükel, the president, and Dr. Sezai Berber, the secretary general, who are both psychiatrists and also the previous executive committee members of our Psychiatric Association.

We received a letter from the president of WPA, Prof. Helen Hermann as well. I feel that, our umbrella associations' immediate support is priceless not only for us but for the worldwide professional solidarity.

Thank you and kind regards

E. Timuçin Oral

President,

Psychiatric Association of Turkey

Avrupa Psikiyatri Birliği üyesi Ulusal Psikiyatri Derneklerinden Destek Mesajları

- The Royal College of Psychiatrists is very concerned to hear this news and we would like to extend our support to the Psychiatric Association of Turkey. Please let us know if there is anything we can do to help.

Professor Wendy Burn

President

Royal College of Psychiatrists

- On behalf of Italian Psychiatric Association I express our great concern for what is happening in Turkey with particular reference to President and members of the Executive Committee of the Turkish Medical Association (TMA) who have been unfairly detained only for having expressed their concerns about health consequences of military actions on civil populations. We hope that the international protest from medical and scientific world could obtain the release of these brave colleagues as soon as possible.

Prof. Bernardo Carpiello

President, Italian Psychiatric Association

- On behalf of the Executive Committee of the German Association for Psychiatry, Psychotherapy and Psychosomatics (DGPPN), I would like to express our sincere sympathy with our TMA colleagues. We fully support the statement issued by the World Medical Association (WMA). We published the statement online at www.dgppn.de

We hope that they will be released very soon.

Professor Arno Deister

DGPPN President

German Association for Psychiatry, Psychotherapy and Psychosomatics (DGPPN)

- The DGPPN (the German Association of Psychiatry, Psychotherapy, Psychosomatics and Clinical Neuroscience) supports the statements of Silvana Galderisi on behalf of our Turkish colleagues.

Andreas Heinz

President elect DGPPN

- In the name of the Swiss Society of Psychiatry and Psychotherapy, I want to tell how much the detention of our Turkish colleagues is shocking and unacceptable for us. We must not only grant them of our support and our sympathy, we must also act in each of our countries at governmental level, in order to have them freed as soon as possible.

Pierre Vallon

President of the Swiss Society of Psychiatry and Psychotherapy

- On behalf of the Danish Psychiatric Association I shall express the strongest support to the initiative of the EPA and WMA. It is only reasonable to demand the immediate and unconditional release of our Turkish colleagues.

Torsten Bjørn Jacobsen

President of the Danish Psychiatric Association

- The Independent Psychiatric Association of Russia is fully understand the situation in which our colleagues psychiatrists and othe doctors from Turkey have found themselves and knows how important international support is in such cases. The international professional community should send a letter of support to the Turkish authorities expressing concern over the detention of our colleagues and demanding the immediate release of all those who are guilty only of freely and peaceful expressing their opinion.

Yury Savenko

President, Independent Psychiatric Association of Russia

- The Portuguese Society of Psychiatry and Mental Health understands and fully support the situation of the psychiatrists and other doctors from Turkey. Please let us know if you need any help, letting you know that the Portuguese Society expresses its concern over the detention of our colleagues.

J. Marques-Teixeira

President, Portuguese Society of Psychiatry and Mental Health

- On behalf of the Israeli Psychiatric Association and the WPA Zone 8 (Southern Europe) Member Societies I would like to express our support and sympathy to the Psychiatric Association of Turkey, the Turkish Neuropsychiatric Society and the Turkish Medical Association at this difficult time. We fully support the statements issued by the World Medical Association (WMA) and by the the EPA President, Silvana Galderisi, and hope that our colleagues will be released very soon. We strongly believe that declaring thoughts should not be a legal guilt.

Prof. Zvi Zemishlany, MD, MHA

Board Member/Zonal Representative for Southern Europe, WPA

Foreign Affairs, the Israeli Psychiatric Association

- The Serbian Psychiatric Association strongly supports the statement issued by the World Medical Association (WMA) and the EPA action related to the arrests of or our colleagues from the Turkish Medical Association.

Prof. Dusica Lecic Tosevski, MD, PhD

President, Serbian Psychiatric Association

Full Member, Serbian Academy of Sciences and Arts

Head, WHO Collaborating Centre

Director, Institute of Mental Health

President, Psychiatric Association of Eastern Europe and the Balkans

- The Croatian Psychiatric Association fully supports the Psychiatric Association of Turkey, and agrees with the statements of the World Medical Association, the statements of the EPA and WPA. We are prepared to do anything else that may be helpful in this moment for our colleagues, with the hope that they will be released soon.

Vlado Jukic

President of the Croatian Psychiatric Association

- The Romanian Association of Psychiatry and Psychotherapy fully support the Psychiatric Association of Turkey and agrees with the statements of the World Medical Association, the statements of the EPA and WPA. We are expressing our deep concern over the arrest of our colleagues as well as our support. We are hoping that they will be very soon released.

Prof. Catalina Tudose

*President of the Romanian Association of Psychiatry and Psychotherapy
President of Romanian Alzheimer Society*

- The Polish Psychiatric Association fully supports our colleagues from the Turkish Medical Association and Psychiatric Association of Turkey and we strongly agree with the statements of EPA, WPA and WMA. We are ready to continue our support till our colleagues are fully released and exonerated.

With best regards

Prof. Agata Szulc

President of Polish Association

- On behalf of the Azerbaijan Psychiatric Association I express our deep concern regarding detention of the members of the Turkish Medical Association (TMA) and the Psychiatric Association of Turkey (PAT). We support the joint initiative of the EPA and WMA and hope that our Turkish colleagues will be released as soon as possible.

Sincerely,

Fuad N. Ismayilov MD, DSc

Secretary for International Relations, Azerbaijan Psychiatric Association

- On behalf of Hungarian Psychiatric Association I am expressing our concern over arrested Turkish colleagues. The Hungarian Psychiatric Association fully supports the Psychiatric Association of Turkey, and agrees with the statements of the World Medical Association, the statements of the European Psychiatric Association as well as the World Psychiatric Association. We express our sympathy to our Turkish colleagues, with the hope that they will be released very soon.

Károly Molnár

President of Hungarian Psychiatric Association

- On behalf of the Association of Neurologists, Psychiatrists and Narcologists of Ukraine we fully support the EPA position and WMA statement in favour of our detained Turkish colleagues. We are hoping that their release will come very soon.

Prof. Petro V. Voloshyn

President of the Association of Neurologists, Psychiatrists and Narcologists of Ukraine

Prof. Nataliya O. Maruta

Vice President of the Association of Neurologists, Psychiatrists and Narcologists of Ukraine

- The Maltese Association of Psychiatry is also extremely concerned about the detention of members of the Turkish Medical Association, for having publicized a professional opinion. We also stand behind the statements of the Psychiatric Association of Turkey, as well as that of the EPA and Dr Galderisi, and the World Medical Association, and we are hoping for their release very soon.

Etienne Muscat

President, Maltese Association of Psychiatry

- Dr Jean-Jacques Bonamour du Tartre for the French Federation of Psychiatry has reacted with whole hearted support for all of us.

Prof. Giselle Apter, MD, PhD

Présidente SIP

- On behalf of the Board of the Spanish Association of Mental Health Professionals (AEN) we express our sincer support to our Turkish colleagues and fully endorse the statement issued by the EPA. We hope that they would be released soon.

Mikel Munarriz-Ferrandis

President of AEN-PSM

- On behalf of the Czech Psychiatric Society, I voice my deepest concerns for the fate of our colleagues from the Turkish Medical Association and pledge our full support for their immediate release.

Sincerely,

Prof. Pavel Mohr, MD, PhD

President Elect, Czech Psychiatric Society

- On behalf of the French Congress of Psychiatry, we fully support the EPA position and WMA statement in favour of our detained Turkish colleagues. We are hoping that their release will come very soon. Being the NPA in charge of the organization of the next EPA meeting, we inform the Mayor of Nice and former minister, Christian Estrosi, in order to possibly bring further pressure at the political level.

With kind regards

Philippe Courtet

President, French Congress of Psychiatry

- As the president of Lithuanian Psychiatric Association (LPA) I am very concerned to hear the news. On behalf of the LPA, I expresses the solidarity with our Turkish counterparts and I fully support the initiative of the European Psychiatric Association to demand the immediate and unconditional release of our Turkish colleagues. We will spread the message to our Lithuanian colleagues, our country's associations and the Lithuanian Government. Please let us know how can we help in other ways.

Sincerely

Alvydas Navickas

Lithuania Psychiatric Association, president

TTB Merkez Konseyi'nden açıklama

07 Şubat 2018

"Savaş Bir Halk Sağlığı Sorunudur" başlıklı açıklama dolayısıyla 30 Ocak 2018 tarihinde göz altına alınan ve 5 Şubat 2018 tarihi itibarıyla tamamı serbest bırakılan Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi üyeleri, bugün (7 Şubat 2018) TTB'de bir basın toplantısı düzenlediler. Basın açıklamasını TTB Merkez Konseyi Başkanı Prof. Dr. Raşit Tükel okudu.

Konuşmasına, bu süreçte TTB'ye destek veren tüm kurum, kuruluş ve kişiler ile tarafsız, gerçekleri çarpıtmadan aktaran, etik ilkelere uygun olarak sorumluluğunu yerine getiren basına teşekkür ederek başlayan Tükel, "Gerek ülkemizde gerekse dünyada "Yurtta barış, dünyada barış" sözünü ruhuyla kavrayarak; ayrımsız herkes için, savaşız, sağlıklı, eşit, bağımsız, özgür bir Türkiye ve dünya özlemiyle içtenlikle bize destek olan meslektaşlarımız, kurumlar, partiler/milletvekillerine; hem yurt içi hem yurtdışından dostlarımıza teşekkür ediyoruz" dedi.

TTB'nin seviye ve üslup konusunda her geçen gün irtifa kaybeden polemiklerin ve saflaşmaların tarafı olmadığını ve olmak istemediğini belirten Tükel, "TTB'ye yöneltilen çarpıtma, karalama, hedef gösterme ve giderek yok etme niteliğine dönüştürülen sataşmalara yanıt verilmeyecektir" diye konuştu.

Hukuk dışı bir işlem yaşadık

TTB Merkez Konseyi üyeleri olarak gözaltına alınış süreçlerini de aktaran Tükel, değerlendirmelerini şöyle paylaştı:

Hakkımızda soruşturma açıldığını öğrenir öğrenmez avukatlarımızdan savcılıkla derhal görüşülmesini istedik. Avukatlarımız savcılıkla görüşerek acil randevu istediler ve ne zaman istenirse ifade vermeye hazır olduğumuzu bildirdiler. Ancak bu bildirimimize rağmen ertesi gün gözaltına alındık ve ifademiz 7. günde alındı.

Bu "uygulamanın" kime, ne yararı oldu? Gereğesi neydi? "Eziyet etme ve hukuk dışı işler yapma yetkisi bizdedir" deniliyorsa, açık söyleyelim, bunu yaşadık! Evet, hukuk dışı bir işlem yapıldı. Yedi gün boyunca hem bize hem ailelerimize, yakınlarımıza, dostlarımıza, arkadaşlarımıza eziyet edildi. Bir üyemiz 30 yıldır hizmet verdiği fakültesindeki odasına çağrıldı, kendisi geldi ve sanki kaçma çabası varmış gibi odasından çıkarken kelepçe takıldı. Kabul ediyoruz ki, eziyet etme ve hukuk dışı işlem yapma "yetkisi" kullanılmıştır.

TTB'nin kurumsal faaliyetleri engellendi

Bilindiği gibi TTB kamu kurumu niteliğinde Anayasa uyarınca 6023 sayılı Yasayla kurulmuş ve adı konmuş bir meslek birliğidir. Dünyadaki az çok demokrasi ile yönetilen bütün ülkelerde olduğu gibi hekim örgütü olarak TTB'nin yürüttüğü faaliyetlerin önemli bir kısmı Türkiye sağlık ve hekimlik ortamı için vazgeçilmez olup sadece tarafımızca yerine getirilebilmektedir. TTB binasındaki bilgisayarlara el konulması verdiği kamu hizmetlerini geçici süre ile de olsa engellemektedir.

Sağlık Bakanlığı görevden alma davası açtı ve hekimleri temsil etmediğimizi iddia etti

Bu dava; TTB'nin tarihinde, Merkez Konseyi hakkında görevden alma talebiyle açılan üçüncü davadır. Hatırlatmak isteriz ki, ilk iki davada mahkeme kararı ile TTB'nin hekimlik değerlerini savunduğu, görevini yaptığı tespit edildi. Bu davanın da benzer biçimde sonuçlanacağından kuşukumuz yoktur. Çünkü görevimizi yaptık, yapıyoruz.

Sağlık Bakanı, Merkez Konseyi'nin temsil yetkisini de tartışarak, hekimleri temsil etmediğimizi söylemiştir. Bilindiği üzere, Merkez Konseyi ve odalarımızın seçim usulü, yasayla belirlenmiştir. Üye olan her hekim aday olabilir; seçim barajı, liste zorunluluğu vb. hiçbir seçilme kısıtlılığı yoktur. TTB'de demokratik bir biçimde göreve gelinir. Yöneticiler, yönetim görevi nedeniyle herhangi bir ücret almazlar; bütünüyle gönüllü bir faaliyet yürütürler ve eşzamanlı olarak hekimlik yapmaya devam ederler.

Her türlü suç üretme çabasını reddediyoruz

Türkiye'nin yakın geçmişi, gözaltına alınan kişilere daha sonradan zorlama suç üretme ve yargılamaya oyunlarına sahne olmuştur. Umut ediyoruz ki gözaltına alınmamıza neden olan soruşturma bu tür bir "uydurma ve karalama" faaliyetine dönüştürülmez. Uğradığımız haksızlık ve hukuk dışı uygulamaların şu ana kadar yaşadıklarımızla sınırlı kalmasını beklemekteyiz.

Açıklamamız hekimlik değer ve ilkelerini savunmaktadır

Ulusal Tabip Birlikleri 2. Dünya Savaşı sonrasında Dünya Tabipler Birliği'ni

özel bir statü ile kurmuşlardır. Bu statü insan hakları bağlamında hekimlik değerlerinin savunulması için ortak bir zemini tarif etmiştir. Çünkü 1930'ların ve 40'ların Almanyası Nazi ırkçılığı altında, akli melekelerini yitirmiş bir otoriter tek adamın ırkçı emirlerine hekimliğin alet edildiği bir süreci yaşamıştır. Buradan çıkartılan ders her türlü güç ve otoriteden bağımsız meslek birlikleri tarafından hekimlik değerlerinin ve hekimlerin temsil edilmesi olarak netleşmiştir.

TTB, Dünya Tabipler Birliği'nin kurucu üyesidir. TTB'nin ilk başkanı Dünya Tabipler Birliği'nin 1957-1958 döneminde Başkanlığını yapmıştır. 11. Dünya Hekimlik Kurultayı Ekim 1957'de, İstanbul'da yapılmıştır ve bu toplantıda "Çatışma Koşullarında Hekim Tutumu" adlı belge gözden geçirilerek kabul edilmiştir.

TTB, 12 Eylül 1980 darbesinden sonra Kenan Evren'in GATA öğrencilerinin mezuniyet töreninde "Önce asker sonra hekimsiniz" sözünü reddetmiş bir geçmişe sahiptir.

Hekimler dil, din, ırk, cinsiyet, mezhep, yaş, sosyal durum ayrımı yapmaksızın, önce de hekimdir sonra da hekimdir. Son günlerde kamuoyuna yansıyan kimi söylemler insanlığın geride bıraktığı ve hekimlerin hiçbir zaman içinde olmadığı bir anlayışı çağrıştırmaktadır.

Savaşa niye karşıyız?

Günümüzde savaşlar meydan muharebeleri olarak yapılmıyor. Kentlerde, yerleşim yerlerinde çocukların, kadınların, yaşlıların kısaca sivil insanların yaşadığı yerlerde yapılıyor. Sivil insanlar ölüyor, yaralanıyor, çocuklar kâbuslar görüyor. Su ve kanalizasyon sistemi tahrip ediliyor, hastalıklar yayılıyor, tarım alanları yok ediliyor, açlık, kıtlık geliyor, insanlar göç ediyor. Sağlık sistemi tahrip oluyor, sağlık hizmetlerine erişim olanaksız hale geliyor. Kullanılan silahların fiziksel, biyolojik ve ruhsal etkileri, sivil insanlar üzerinde tam bir yıkım yaratıyor. Her koşulda insanların yaşamından, sağlığından yana olan hekimler, bu etkileri nedeniyle her türlü silahlı gücün kullanıldığı durumları önenebilir bir halk sağlığı sorunu olarak tanımlıyor ve barışın acilen tesisini istiyor.

Demokratik meslek kuruluşu kimliğimize yönelik bir sindirme çabası

Metnimizin tüm toplumu kapsayan bir yaklaşımı taşıdığı açıktır. Evrensel hekimlik değerlerini içeren ve öзде iyilik ve sağlık dışında bir talebin yer almadığı bu metin nedeniyle en yukarıdan başlayarak yetkililerin bize yönelik aldığı tutum, yaptığımız açıklamanın niteliği ve içeriğinden çok, TTB olarak on yıllara varan araştırmacı, üretken, sorgulayıcı ve eleştirel bakabilen demokratik meslek kuruluşu kimliğimize yönelik bir sindirme çabasıdır.

TTB kuruluşundan bu yana, herhangi bir otoriteye bağlı olmaksızın, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde faaliyet gösteren bütün hekimlerin çatısı altında toplandığı bir meslek örgütüdür. Eğer ki meslek birliği hekimlik değerlerini savunacaksa, bu örgütün adının değiştirilmesi ve/veya başka uygulamalar içine girilmesi beyhude çabalaradır.

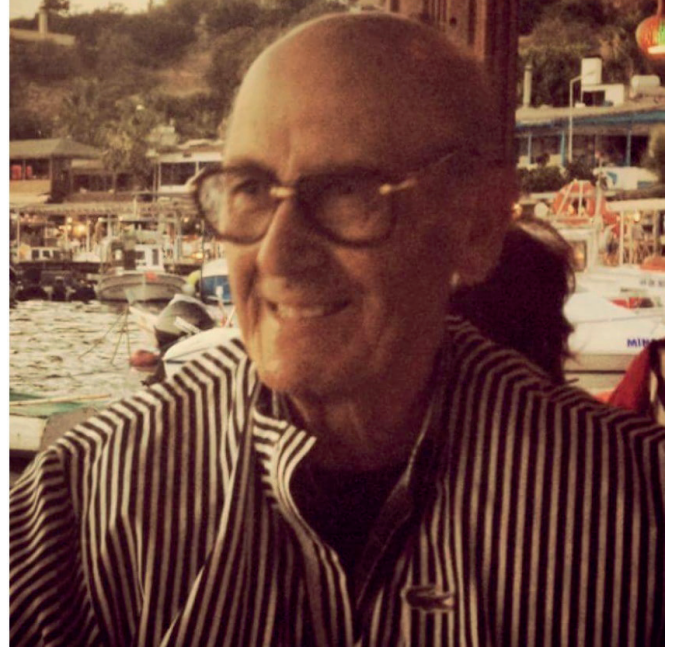
Bütün hekim birlikleri kuruldukları ülkelerin adıyla anılır

TTB ve diğer kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütlerinin isimlerinde yer alan "Türk" ve "Türkiye" sözcükleri, Anayasa gereğince bu mesleklerin hizmet verdikleri alanda, tüm toplumu kapsayan, kamusal yarar taşıyan hizmetler nedeniyle verilmiştir. Bu nitelikle her birinin kuruluş kanunlarında yer almaktadır ve ülkemize özgü bir durum değildir. Dünyada da bütün hekim birlikleri ülkelerinin adıyla anılır. TTB'yi itibarsızlaştırmak üzere yapılan söylemler vicdanlı, uygar insanlar nezdinde üzüntü ve şaşkınlıkla izlenmektedir.

Yaşamdan ve barıştan yana tutumumuzu sürdürmeye devam ediyoruz

Sonuç olarak, TTB için değişen bir durum yoktur. TTB kurulduğu günden bu yana, savaşlara karşı çıkmış, barışı savunmuştur. TTB olarak, halkın sağlık hakkını, hekimlik değerlerini savunmaya, geçmişte olduğu gibi bugün de yaşamdan ve barıştan yana olma tutumumuzu sürdürmeye devam ediyoruz."

KEMAL AYDINALP

Kemal Hoca'ya Veda

Benim gibi seksenli yılların asistanları hatırlayacaklardır, sayıları onu geçmeyen tıp fakültelerinin “büyük hocaları” vardı. Kemal Aydınalp Hoca da “GATA'nın büyük hocası” idi. Hani bir yandan karşılaşmaktan çekindiğimiz, bir yandan da ağzından çıkan her sözcüğü kaçırmamaya çalışarak dinlediğimiz hocalardan biriydi Kemal Hoca. Gülhane Askeri Tıp Akademisinin ev sahipliğini yaptığı 1988 yılındaki kongrenin başkanı olarak veda etti o konumuna, zamanı geldiğinde nasıl bırakılacağına gösterme büyüklüğünü göstererek, zarafet içinde. Onu bu dünyadan uğurlarken de, yetiştirmiş olduğu hocalar, uzmanlar, hekimlerle o hep “GATA'nın büyük hocası” olarak kalacak benim gözümde...

Dr. E. Timuçin Oral

Kemal Aydınalp hoca....

Sene 1987, o zamanlar uzmanlık öğrenciliğine giriş TUS ile olmazdı. Hangi tıp disiplinine başvuracaksınız onun sınavına girerdiniz. Dil sınavı, yazılı sınav ve sonunda sözlü sınavı ya da mülakat. Hatırladığım, Kemal hocayı ilk defa o sınavda gördüm. Sınava 3 arkadaş girdik, asistanlığa alınma bana kısmet oldu. Ve o eğitim dönemi hocanın son senesiydi. Vizitler, konseyler, seminerler, kongre dönüş toplantıları, Tıp Fakültesi öğrenci dersleri.... Kemal hoca hep kibar, nazik, beyefendi tarzı ve sıcak, açık konuşmalarıyla psikiyatri disiplinine ısınmam, bağlanmam ve sevmemde büyük katkıları oldu. İyi bir yönetici, iyi bir hoca, iyi bir insandı.

Kemal hocadan aklımda kalan, zaman zaman hatırladıklarım... Gökhan arkadaşımın klinikteki hocaları değerlendirirken hocayı Zeus'a benzetmesini hatırlarım zaman zaman... “şekerim” kelimesiyle başlayan nazik konuşmaları... daha Türkiye'de Çocuk Psikiyatrisi disiplini yok iken hoca haftada bir gün Çocuk Psikiyatrisi polikliniği yapardı... 1997 Atina Dünya Psikiyatrisi Kongresi dönüşü değerlendirme toplantısında yeni bilgi olarak anksiyeteli yaşlılarda norodol damlanın günde 2 defa 3'er damla verilmesini anlatması.... Sene 2000'lerin başı, 1. Psikofarmakoloji Kongresinde akşam yemeğinde hoca ile beraberdik. Ben hala eski nesil mobil telefon kullanırken, hocanın ilerleyen yaşına rağmen kullandığı son model yeni nesil -akıllı- mobil telefonun işlevlerini anlatması.... Yine daha 5-6 yıl öncesinde bir görüşmede, muayenehane hekimliğine yarı zamanlı devam ettiğinden bahsetmişti..... belleğimde kalan, bana şevk ve cesaret veren anılarım.... Ruhun şad olsun güzel hocam.

Dr. Servet Ebrinç

Hocamızı ilk kez 1971 yılında GATA'ya stajyer tabip teğmen olarak başladığımızda tanıma şerefine ulaştık. Hocam İngiltere'den yeni gelmişti. Hocalar arasında genç, gösterişli, karizmatik, etkileyici haliyle dikkatimizi çekiyordu. 1975 senesinde Psikiyatri ihtisasına başladıktan sonra çok daha iyi tanıma fırsatımız oldu. İnsanlığıyla, bilimselliğiyle, hoş görüsüyle, hasta hekim ilişkisiyle hepimizin hayranlığını kazanmıştı. Tüm asistanlar, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları bir şeyler öğrenbilmek için devamlı peşindeydik. 1975 yılında başlayan bu birliktelik hayat boyu devam etti.

Hocamızdan yalnızca psikiyatridi değil, dostluğu öğrendik, insan olmayı öğrendik, hoşgörüyü öğrendik, arkadaşlığı, sevgiyi, saygıyı öğrendik. Hocayla tüm beraberliklerimizde hayat bilgisi dersleriyle psikiyatri pratiğini de birlikte yapardık. Kısa öykülerle hastayla nasıl konuşulması gerektiğini, nasıl davranılması gerektiğini anlatırdı. Bazen bu konuşmalarda esprili bir şekilde yaptığı yanlışları da anlatırdı. Ülkemizde ilk çocuk psikiyatrisini kuran hocalardandı. Kişilik testleri konusunda da psikolog arkadaşlarla birlikte geçerlik, güvenilirlik çalışmalarını başlatan kişiydi. Yetiştirdiği doktorlardan, psikologlardan pek çoğu kariyere kalmış, doçent ve profesör olmuşlardır. Hocam hocaların hocasıydı.

Kemal Hoca tam bir Gülhaneliydi. Yıllar içerisinde iki üniversitenin tıp fakültesinden psikiyatri anabilim dalı kurucu başkanlık teklifleri geldi. Her iki teklifte de Gülhane'de kalmayı tercih etti. Her fırsatta Gülhane'den mutlu olduğunu, bizlerle beraber olmaktan mutluluğunu dile getirirdi. Hocam 1965 yılında doçent, 1975 yılında profesör oldu. 1983 yılın GATA Psikiyatri AD başkanlığı ve kurucusu olduğu çocuk psikiyatrisi bilim dalı başkanlığını, 1988 yılında emekli oluncaya kadar sürdürdü.

Hocam dolu dolu yaşayan bir insandı. Hayatında hiç boş zamanı olmadı. Yedirmeyi içirmeyi seven, sohbetine doyulmayan birisiydi. Çok geniş bir çevresi vardı. Birçok kulübün, derneğin üyesiydi. Devamlı aranan birisiydi. Briç en önemli hobisiydi.

Yaşamının son üç ayına kadar ilişkilerimiz hiç kopmadı. En ufak bir sorunda aradığı kişi bendim. Vefatından bir ay kadar önce pazar günü beni çağırdı. Evinde ziyaretine gittim. Bilinci gayet iyiydi. Sıkıntılı olduğunu söyledi. Oldukça halsiz görünüyordu. Daha sonra hastaneye

yatırıldı. Yoğun bakımda yatarken tekrar ziyaret ettim. Daha sonra hastanedeki odasına çıktığında beni arayıp Ativan getirmemi istedi. İlacını götürdüğüm gün sanki son defa vedalaşıyordum. Elini öptüm ayrıldım. O gün hocamı son görüşüm olmuştu.

Sevgili hocam sizi tanımaktan, sizin öğrenciniz olmaktan, sizin yanınızda olmaktan hep mutlu oldum. Ruhunuz şad olsun. Makamınız cennet olsun. Allah'tan rahmet diliyorum. Pek çok hastanızın dualarında olduğunuzu biliyorum. Benim de hep dualarımdasınız

Dr. Salih Battal

Kemal Hocanın asistanı olamadım, ama ondan ilk dersi pratisyen hekimliğim sırasında 1987'de almıştım. Depresyonun teşhis ve tedavisi ile ilgili bir eğitim toplantısına katılmıştım. Yanlış hatırlıyorsam, depresyonun önlenmesi ve tedavisine ilişkin uluslararası bir komitenin Türkiye uygulaması idi. Toplantı, İstanbul'da Taksim Etap Otelinde düzenlenmişti. Kemal Aydınalp yanısıra Özcan Köknel, İsmail Çifter, Orhan Öztürk ve Turan Örnek Hocalarımızdan oluşan bir eğitici grubu depresyonun teşhisi ve tedavisine ilişkin prensipleri anlatmışlardı. Tedavide doz titrasyonu ve etkin ilaç dozu üzerinde durduklarını, aylar boyunca 25-50 mg amitriptilin kullanıp hasta neden iyileşmiyor diye beklememizin yanlışlığını vurgulamışlardı. Sonraki yıllarda Gülhane'deki toplantılarda nüktedan anlatımları ile hatırlıyorum. İhtisas bitirme sınavları sonrası verilen küçük davetlerde yeni uzmana bir dolmakalem hediye ederdi.

Dr. Nahit Özmenler

1980 yılı başlarında Kuleli Askeri Lisesinde peş peşe 3 askeri öğrenci intihar etmişti. Genelkurmay Başkanlığından GATA'ya konunun incelenmesi talimatı gelince benim uzmanlık tezim, 'Bir Askeri Lisede Öğrencilerin Psikososyal Sorunları Üzerine Bir Araştırma' olarak değiştirildi. Araştırma yöneticisi ve tez danışmanı hocam Prof. Dr. Kemal Aydınalp ile birlikte ön çalışma yapmak üzere İstanbul'a gittik. Okuldaki çalışmalarımız sonrası, gece gezintileri ve akşam yemeği için çıktığımızda benim kılavuzluğumu istemişti. Kendisi Ankaralı, ben ise üniversite süreci ve eş durumundan İstanbullu olduğum için, bildiğim

yerler olarak Kumkapı, İstiklal Caddesi, Çiçek Pasajı ve Taksim bölgelerini gezdirmiş, beraberce yemiş içmiştik. Çok hoşnut kaldığını, iki arkadaş gibi şakalaştığımızı ve bana hesap ödetmediğini hatırlıyorum. (Sadece tatlılara izin vermişti; Beyoğlu Saray ve İnci'de profiterol.) Araştırma tamamlandı, intihar olaylarının kurumsal değil münferit nedenli olduğu sonucuna vardık. Tezimin önsözünün ilk paragrafını kendisinden istirham etmiştim; ergen psikolojisiyle ilgili harika bir girizgâh yapmıştı.

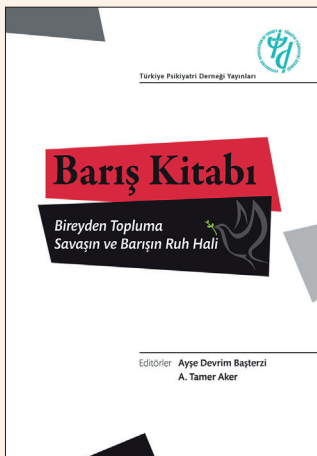
Asistanlık devremden aklımda kalanlar; acemice yanlışlarımızı hoş gördüğü, abes sorularımızı bile ciddiye aldığı; karşısındaki genç asistan da, rütbesiz asker hasta da olsa, ast-üst hiyerarşisinden veya ebeveyn-çocuk ilişkisinden uzak, anlayışlı ve sevecen bir üslupla yaklaştığıdır. Hiçbir gün kimseyi kırdığını, yüksek sesle azarladığını duymadım.

Kemal Aydınalp Hoca, Tenis Kulübü ve Ankara Atlı Spor Kulübü üyesiydi. Briç merakı vardı; oynadığı kişiler arasında İngiliz Büyükelçisinin de olduğunu lâf arasında duyduğumda sosyabilitesinin düzeyini daha iyi anlamıştım. İyi çalışan bir muayenehanesi olduğunu, Ankara elitlerine baktığını biliyordum. Sohbetlerinde az ilaç verdiği ve psikoterapi ağırlıklı çalıştığını duyardım. Terfi veya statü hırsına kapıldığını, üst rütbeliler karşısında eğilip büküldüğüne hiç şahit olmadım. Klinik direktörü olan hocamız Prof. Dr. İsmail Çifter ile aralarında az bir kıdem farkı olmasına karşın ona hep saygılı davranmış, sözünün üstüne söz söylememiş, bizlere de deontoloji dersi vermişti.

Dönem arkadaşlarım ve hocalarımızla birlikte uzmanlık sınavına girdiğimiz günden kalan fotoğraftaki silik yüz ifadesi, kendisini tanıyanlarda çağrışımlar yaratabilir, muzip tebessümlerini anımsatabilir... Hastalığı dönemindeki karşılaşmalarımızda, metanetli duruşunu, sorulursa kendi durumundan kısaca söz edip sonra karşısındakilerin sorunlarına ve sohbete döndüğünü hatırlıyorum.

Psikiyatrinin felsefesine vaktif, entelektüel, renkli, klas, tok bir insandı; iyi giyinirdi, ve yakışıklıydı. Arkasında büyük bir boşluk bıraktığını görür ve özlemle anıyorum.

Dr. Muzaffer Çetingüç

İnsan neden savaşır? Ya barış! Sadece savaşlardan geriye kalan zamandan mı ibarettir? Ülkemizin içinde ve dışında silah seslerinin susmadığı, Halep'ten Paris'e, Kabil'den Madrid'e, Silvan'dan Bağdat'a hemen her gün bombaların patladığı, caddelerde tankların dolaştığı bugünlerde, savaşın yıkımıyla insanlar nasıl baş edebilir? Savaşın kötülükleri, göç yolları insanları nasıl etkiler? Nasıl olur da silahlar susar ve barış inşa edilebilir? Savaşın ve barışın ruh halleri üzerine düşünmek isteyen tüm okuyuculara yönelik hazırlanan Barış Kitabı bu sorulara yanıtlar bulmayı amaçlıyor. Freud ve Einstein'ın mektuplarından, hiç savaşmayan Bonobo'lara; milliyetçiliğin ruh halinden, vicdanın kökenlerine; göç yollarındaki kadınların ruhsal hastalıklarından, LGBT'lerin savaştan nasıl etkilendiğine; futbol sahasında savaşanlardan, kolektif belleğin güvenilemezliğine; savaş filmlerinden, dünyadaki barış süreçlerinin yol haritalarına kadar bir çok konuda düşünme olanağı vaat ediyor. Psikiyatristlerden psikologlara, siyaset bilimcilerden şairlere kadar pek çok farklı disiplinden uzmanın savaşın ve barışın ruh hallerine dair görüşleri içeren bu kitabın barışı arzulayan insanların başucu kaynaklarından biri olacağına inanıyoruz.

Barış Kitabı

Bireyden Topluma Savaşın ve Barışın Ruh Hali

Editörler: Ayşe Devrim Başterzi, A. Tamer Aker

Kasım 2015 (1. baskı)

472 Sayfa

ENGİN GEÇTAN

Şövalye'nin Vedası

Engin Geçtan ile ilk karşılaşmam galiba 1989 yılında. Bir süpervizyon eğitim grubu sürdürüyordu ev-ofisinde ve boş bir yer vardı; kabul etti - katıldım. Psikoterapi ile önceden teması ve eğitimim var idiye de benim için Engin Geçtan'ın rahle-i tedrisatı asıl belirleyici oldu. Şu anda Türkiye psikoterapi camiasında faal olan çok sayıda insan var, -benim gibi- o verimli ev-ofis ortamında gelişen / büyüyen. Kendisine müteşekkirim.

Engin Geçtan sadece meslekî formasyonumda belirleyici olmadı; süpervizyon grubu dağıldıktan sonra da, -nedenini anımsamıyorum- dostluk ilişkimiz devam etti. "Hocam" hitabını çok cömert kullanan birisi olmama rağmen, "Engin Bey" derdim kendisine, -galiba sadece tek bir kez "Hoca" ibaresini kullandım-. Erişkinler arası eşitlikçi-demokratik bir ilişkiyi vâzederdi hep ve bu tarzını hiç kaybetmedi. Bir çocuk safliğinde -hiçbir gizli ajanda ilğirmeden- mütecessis ve karşındakinin ne yaptığını/ne yapacağını ilgilirdi. Bu çok az rastlanan bir özellik, tekrarıyorum: İlgiliydi. Dinlediğinizi ve ciddiye alındığınızı bildiriniz. Hatta bazen karşısında rahatsızlık duyacak kadar ciddiye alınırdınız. Psikoterapi uygulamasında şiar edindiğimiz "her şey önemlidir/hiçbir şey anlamsız değildir" söylemi, onun gündelik yaşamının ilkesiydi ve bu mottoyu hiç unutmadı/unutturmadi. Canlı bir merakla, hep "aslında" ne demek istediğinizi sorgulardı/sorgulattırdı; gözünüzün içine bakar, kaçamaklara izin vermezdi; takipçiydi.

Engin Bey, insanlık aradığının o münbit -meraklı/kuşkucu- huzursuzluğunu üzerinde çok güzel taşıyan bir bilge adamdı. İyimser ve paylaşımcıydı. Mayalardı her karşılaştığının yaşamını. Şahit olduğumca/duyduğumca, uzak ve steril kalmazdı ilişkilerinde; kendi yaşamından da bir şeyler açardı hep ve mutlaka karşındakinine dokunurdu anlattıkları/özenli imaları. Analitik ve sentetik anlamda parlak bir zekâyâ sahipti, muzipti. Bir kelime ya da cümleyle bütün bir hayatı özetleyiverirdi; bazen düşünüyorum, ne kadar çok duvar yazısı çıkar öylesine söylediklerinden. Öylesine söylenmiş bir "boş" sözünü hatırlamıyorum hiç.

Yaşamını sürdürdüğü her yerden "elit" izler taşırdı; İzmir'li, Ankara'lı, New York'lu, ama galiba en çok İstanbul'luydu. Güzel insandı, zarifti; ince zevk anlayışı, asil bir duruşu vardı. Ankara döneminden bir anısında, bir terapizanın kendisine -hangi nedenle bilinmez- "şövalye" yakıştırması yaptığını anlatmıştı. Aklımda yer etmiş; kendisini Türkiye Psikoterapisinin Şövalyesi olarak hatırlayacağım.

"Engin" Hocam, ışığınızı saçta saçta gittiniz: "Orada/Bir arada" olduğumuzu bilsem de, burada sesinizi hep özleyeceğim.

Dr. Bilgin Saydam

Bir Bilge Arketipi, Muzip Bir Romancı: Engin Geçtan

İzmir'de olduğum dönemlerde bir akşam sosyal medya üzerinden çok sevdiğim dolma kalemini kaybettiğime dair hayıflanmıştım. O akşam Timuçin Oral hocanın "Evrende hiçbir şey kaybolmaz...." cevabı tanışmamıza vesile olmuştu. Daha sonra İstanbul'a geldiğimde Timuçin hoca beni önce Engin Geçtan'ın kitaplarıyla sonra da kendisiyle tanıştırdı. Böylece, yazarın hayatını ve romanlarını konu edinen bir metin hazırlamak için kendisiyle çalışma imkanı elde ettim. Beni Timuçin hocayla tanıştıran cümlelerin Engin hocadan ilhamla olduğunu öğrendiğimde Hayat kitabı düşmüştü aklıma. Şimdi, o akşam, Engin hocanın haberi dahi olmadan tetiklediği etkileşimin izlediği rotaya ve yıllar sonra vardığı döngüsel noktaya baktığımda, tam da onun kuantum hikayelerine yakışır nitelikte olduğunu görüyorum. Rahatlıkla Mesela Saat Onda romanından bir parça olabiliriz gibi geliyor.

Engin hocanın roman yazarlığı pek de planlı programlı başlamamış. Yeni aldığı bilgisayarını denemek için yazageldiği bazı cümleler bir süre sonra arada bir başına oturup kafa dağıttığı bir aktivite haline dönüşmüş. Bu notları gören Atif Yılmaz yazdıklarını ilginç bulunca hocayı teşvik etmiş. Ortaya çıkan hikayenin bir film olabileceği düşüncesiyle düzenli bir şekilde yazmaya devam eden Geçtan sonunda Kırmızı Kitabın Öyküsü'nü bitirmiş. Biraz da bu nedenle hocanın metinleri arasında görselliği en kuvvetli, en sinematografik olanları Kırmızı Kitap. Her ne kadar filmi yapılamamış olsa da -ki bu maceranın detaylarını biyografisinde yazmış- Kırmızı Kitap'la beraber Engin hoca roman yazarlığına adım atmış. Bugünse Dersaadet'te Dans, Bir Günlük Yerim Kaldı İster Misiniz?, Kızarmış Palamutun Kokusu, Tren, Kuru Su ve Mesela Saat Onda romanlarıyla çağdaş Türk edebiyatında kendine özgü bir yeri var.

Her yazarın zamanla oluşan ve oturan bir yazarlık sesi, üslubu olur. Engin hocanın kendine özgü üslubu muzipliğindedir. Bu muziplik buluşucudur da, siz de kendinizi çoğu zaman gülümserken, hatta kahkaha atarken bulabilirsiniz. Meraklı kişiliği, çok çeşitli ilgi alanları ve dolu dolu yaşanmış ömrü romanlarını besler. Varoluşçu felsefeden kuantum teorilerine birçok farklı durağa uğrayan anlatılarında zengin entelektüel birikimiyle keyifli dünyalar kurar. Onun romanlarını okumak hem zenginleştirici hem eğlencelidir. Geleneksel zaman, uzam ve karakter mevhumlarını hiçe sayarak hikayelerini muzip bir yazarın oyun bahçesine çevirir. Tüm bunları yaparken, kendine özgü mizahi yaklaşımıyla, varoluşa ve hayata dair ciddi sorular sordurmayı ihmal etmez. Arketipler ve mitlerin fantastik dünyasını bilimin ve tarihin anlatılarıyla harmanlar-ken edebiyatın sınırlarını zorlar. Engin Geçtan "bilmeden" etkileyici bir postmodernist tarz yaratmıştır.

Bir ömür boyunca hayatlarına dokunduğu nice öğrencisi, meslektaşı, hastası ve okuruyla karşılaştırıldığında benim Engin hocayla tanışmam geç oldu belki. Ama, bugün gururla söyleyebiliyorum ki, deneyimlediği güzelliklerin ve dolu dolu yaşanmış hayatının detaylarını bir bütünlüğe dokumak da bana kısmetmiş. Biyografisini kaleme alırken hayatına dair birçok hikayesini ondan şahsen, kendi önemseydiği haliyle dinlemek ve onu kendi hayatının hikaye anlatıcısıyken gözlemlemek özel bir deneyimdi. Arada yazarlık hallerimiz takışsa da, her zaman neşeli, öğretici ve kıymetli sohbetlerimiz oldu. Anlattığı her hikaye biyografisinde yer almadı belki ama benim yazacağım hayat hikayesinin teknik yapısının onun yaratıcılığını tümüyle kapsayıp kavraması beklenemezdi. Onun zengin, özgün, dolu dolu hayatını ve yazdığı onlarca harika kitabı hepî topu birkaç bin kelimedeye toparlamak kolay olmadı ve yazılardan çok daha fazlası hatıralarımın hazine sandığına kaldı. Engin Geçtan bilgeliliğinden nasiplenebilmiş olmak ise bir ayrıcalık olmaya devam ediyor.

Burcu Alkan, PhD

Engin Geçtan'ın ardından yazmak insana imkansız geliyor, kitaplarında ya da sohbetlerinde dillendirdikleri, zihinlerde ve gönüllerde hep yaşamaya edecek çünkü. Üniversite yıllarımda kitapları aracılığıyla tanışmıştım kendisiyle, asistanlık dönemimde ise psikiyatri, psikoterapi ve psikanalizle ilgili yazdıkları hem ufuk açıcı, öğretici ders kitabı niteliğindedi, hem de ruhumuza sesleniyordu. Türkiye'de, psikanalize ve psikoterapiye merakın gelişmesinde ilk tohumları atan nadide insanlardan Engin Geçtan.

Onun da hep söylediği gibi "hayat bir dizi. rastlantı". Sonraki yıllarda benim için hoş bir sürpriz oldu ve birlikte aynı ofiste çalışmaya başladık. Böylelikle pırl pırl zekasının yanı sıra olağanüstü gözlemciliğini, yaratıcılığını, bireye ve topluma farklı bakış açılarını daha yakından deneyimleme olanağı buldum. Mahallemizdeki esnafı gözlerken bile geçmişteki mahalle sıcaklığının halen var olduğu ya da olmadığı yerleri, değişimi, zamanın devinimi içinde kendini gerçekleştiren toplumu soğukkanlılıkla incelerdi.

Birikimini yıllar önce Türk Eğitim Vakfı'na bağışlamıştı ve çocukların eğitimini düşünüp harcamalarında dikkatli davranırdı. Gösterişi sevmeydi, uzun masalarda yenen yemeklerden uzak dururdu, ilişkinin ve hikayelerin peşindeydi.

Yaşamımızın ve seçimlerimizin sorumluluğunu alma, sadece dış dünyadaki değil iç dünyamızdaki karanlığın da farkında olup, ona karşı rengarenk şemsiyelerimizi açarak aydınlığımızı muhafaza etme, sahnedeki çekilmeye soğukkanlı yaklaşabilme duruşunuzla içimizde hoşça kalacaksınız Engin bey. Işığınız daim olurken son ürün Orada Bir Arada'nın kapanışındaki gibi Astor Piazzolla'nın müziği ve dinlerken sözlerini kendimizin yazdığı şarkılar özlemimizin ninnisi olacak.

Dr. Işın Sayın Tamerik

Engin Geçtan: Dikkatle dinleyen, şaşırtıcı sorularıyla afallatan, düşündürücü sonra da ufkunuzun genişlemesine yardım eden mavi gözlü adam ...

Engin Geçtan 'ın bir psikiyatrist, bir psikoterapist, bir yazar ve hatta bir insan olarak hem Türkiye'de hem de dünyadaki yerini anlatmaya çalışmanın, onu kelimelerin içine sıkıştırmak olacağını düşündüğümünden, bu satırları yazarken, sadece mesleki ve özel ilişkimde bende bıraktığı izin peşinden gitmeye çalışacağım.

Engin bey, sevmeydi öyle basma kalıp ezbere bilgileri, hatta kendisine varoluşçu psikiyatrist/ psikoterapist denmesi tüylerini diken diken ederdi. Kalıplara sokulmak ve sokmak istemeydi ne kendini, ne başkasını ne de yaptığı işi. Yüreğini koyarak çalışırdı hastalarıyla. İlişki içinde karşılıklı keşifler yapılan bir yolculuğa benzetirdi psikoterapiyi. Her seans, yeni bir deneyime kapı aralardı, hem terapist hem hasta için. Tam da bu nedenden kalıplara sığdırılmaya çalışılmasına isyan ederdi. Gerçeğin girdaplarına cesaretle heyecanla dalar, yanındakileri gerçeği keşfetmeye davet eder, cesaretlendirirdi. Düşünen, merak eden, genç yaratıcı zihinlerle karşılaştığında heyecanlanırdı, onlara yolculuklarında eşlik eder ve sonra arkalarından el sallardı.

Bilgi ve deneyimlerinden süzülüp akan, çok sayıda kitap yazdı Engin bey. Mesleki kitapları sadece meslekten olanlara yönelik değildi. Merak eden, düşünen herkes için yazıyordu. Mesleki kitapları dışındakiler ise öyle kalıplara sokulabilecek cinsten olmadı hiç. Özgürce yazardı, zihninin ve yüreğinin akışına bırakırdı kendini. Özellikle romanlarında kelimelerin oyununu severdi, kelimeler bazan kendi danslarını yaparlardı. Romanındaki bir kahramanın macerasına kendini kaptırırdı. Ertesi gün kahramanın neler yapacağını merak ederdi. Kitabın ne türünü, ne konusunu, ne de sonunu bilirdi yazmaya başladığında. Her kitap, bir hayattı, bir başı ve sonu olacağı bilgisi dışında nasıl gelişeceği kestirilemeyen.

İnsanı ve hayatı anlamaya çalışmaya ve anladıklarını paylaşmaya kendini adanmış bir yaşamı oldu Engin Geçtan'ın. Kitapları ve psikoterapi aracılığıyla çok sayıda insana dokunabildi ve ardından kitaplarıyla yeni nesillere dokunmaya devam edecek.

Dr. Mine Özgüroğlu Çukurçesme

“Evrende hiçbirşeyi kaybolmaz yalnızca yer değiştirir.”

1986 yılında henüz birinci yıl asistanıyken Bakırköy'den Marmara Üniversitesine dinlemeye gittiğim hocaya, birgün meslektaşlarına kendisinin aramızdan ayrılışını “kaybettik” diye duyuracağını söyleseydim, bana, yüzündeki muzip gülümsemesiyle, bu cümleyi söylerdi.

Birlikte geçen otuz iki yıla birbirinden çok farklı ilişki biçimleri sığdırdık. Son anına kadar değişmeden süren hoca-öğrenci ilişkimize radyo programcılığını, arkadaşlığı ve dostluğu ekleyerek devam ettik. Son anına kadar “koruyucu psikiyatri konusunda bir şeyler yapılmasını”, “hekimlerin gittikçe hastalardan uzaklaşmalarına dikkat çekmenin yollarını aramayı” konuşmaktan, memleketin dertleriyle uğraşmaktan hiç vazgeçmedi. Ömrünün son yılına biri kurgu, biri mesleki iki kitap sığdırdı. Geldiğini çok iyi bildiği ölümünü büyük bir vakar ve kabullenişle, “ölüm, yaşanmış bir hayatın başına konan taçtır” diyerek karşıladı ve öngördüğü gibi Şubat ayında aramızdan ayrıldı.

Engin Hocam (hiçbir zaman tutmamı istememenize rağmen) sizi tutmaya çalışırken avuçlarımda uçup gitmişsiniz gibi hissediyordum; sizi tanımış olma şansına sıkı sıkı tutunarak... Size son gecenizde eşlik ettiğiniz şarkıyla veda ediyorum: Kadehimi vurdum Karşıyaka'ya / Efeler kalktı şerefe / Sevgimi attım dostlar tuttu / Bir ağıt yaktık kadere. Kalbim Ege'de Kaldı.

Dr. E. Timuçin Oral

Engin Geçtan hakkında

Seksenli yıllarda mesleki gelişimimde etkisi olan birkaç kişiden birisi mesleğimizin ortak ustalarından Engin Geçtan oldu. Psikoterapi eğitiminde kurumsallaşmanın henüz olmadığı bir dönemde, psikodinamik kavramların klinik uygulamaya nasıl yansıtılacağını öğrenmek için Engin Bey'in çıraklığını yaptım.

Engin Bey'den öğrendiklerim bant kayıtları, süreç notlarına verdiği geribildirimlerin ötesindeydi; o doğrudan bir şey öğretme ya da anlatma çabası hiç olmayan bir ustaydı. Onunla beraber geçirdiğim her anda, ben de adeta çaba göstermeksizin, doğallıkla çok şey öğrendim. Sonradan dönüp baktığımda o çabasız öğrenmenin çocuksu öğrenme olduğunu düşünüyorum. Bakarak, görerek, izleyerek öğrenme... Çocukların büyük bir dikkatle bakıp bir şeyler anlamaya çalışan bakışlarıyla olan öğrenmesinde olduğu gibi. Engin Geçtan ile karşılıklı durup konuşmuşluğunuz varsa, size nasıl dikkatle ve anlamaya çalışarak baktığını hatırlayabilirsiniz. Ben de onun hayata hep çocuksu bir hayretle bakışını, yeni bir bilgiye veya yaşantıya ardına kadar açıklığını hiç aklımdan çıkarmadım. Kendime bir tür model belledim. Sonraki yıllarda bu modelin ana çizgilerini kitaplarında, yazdıklarında gördüm. Okurlarının bir çoğunun kendilerini Engin Bey'in öğrencisi saymalarının nedeni biraz da onun kendisini ve düşüncelerini apaçık, olduğu gibi ve dünya karşısındaki çocuksu hayretini hiç gizlemeden yazmasında buluyorum. Engin Geçtan öğretmeye çalışmayan, çırağın yaşadıklarından öğrenmesine izin veren, hemen çırağı oluverdiğiniz bir ustaydı. Ömür boyu çırağı kalınası bir usta.

Dr. Yankı Yazgan